

APSTIPRINĀTS:

Ina Selivanoviča
Engures Mūzikas un mākslas
skolas direktore Ina SELIVANOVIČA

2016. gada "1." *septembrī*
ar rīkojumu nr. *1-10/14 p. 1.1.*

ENGURES MŪZIKAS UN MĀKSLAS SKOLA

PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA MĀCĪBU PRIEKŠMETS „KLAVIERSPĒLE”

KODS 20V 212 011

Mācību priekšmeta programma pieņemta Engures Mūzikas un mākslas skolas metodiskās komisijas 2016. gada 25. augusta sēdē, protokols Nr. 3

Mācību priekšmeta programma izstrādāta saskaņā ar 2015. gada 31. marta licencētās profesionālās ievirzes izglītības programmas P-11411

Taustiņinstrumentu spēle-Klavierspēle prasībām.

Mācību priekšmeta programmu izstrādāja

Pedagogs Kaira Egle
/amats, vārds, uzvārds/

Kaira Egle
/paraksts/

Profesionālās ievirzes izglītības programmas Taustiņinstrumentu spēle - Klavierspēle apraksts

Ievads

Mācību priekšmeta „Klavierspēle” programma izstrādāta saskaņā ar profesionālās ievirzes izglītības programmas **Taustiņinstrumentu spēle - “Klavierspēle”** satura apraksta prasībām.

I. PROGRAMMAS MĒRĶIS:

- radīt motivāciju un audzēknim nodrošināt iespēju sagatavoties profesionālās vidējās izglītības ieguvei un sekmēt izglītojamā veidošanos par garīgi attīstītu, brīvu, atbildīgu un radošu personību.

Programmas vispārīgie mērķi:

- veicināt izglītojamā muzikālo, intelektuālo un emocionālo spēju attīstību;
- sekmēt kolektīvās un individuālās muzikālās darbības pieredzes apguvi;
- attīstīt jaunrades spējas mūzikā;

Programmas specifiskie mērķi :

- nodrošināt sistematizētu pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi klavierspēlē;
- attīstīt muzikālo dzirdi, atmiņu un ritma izjūtu, veidot muzikālo domāšanu;
- apgūt mūzikas terminoloģiju un spēt raksturot skaņdarbu muzikālo valodu;
- sniegt priekšstatu un attīstīt orientēšanos mūzikas žanros, stilos un komponistu daiļradē.

Programmas apguves kvalitātes novērtēšanas apraksts:

Izglītojamie, kuri apguvuši izglītības programmu un ieguvuši nepieciešamo zināšanu un prasmju novērtējumu, kārtu noslēguma pārbaudījumu, kas sevī ietver klavierspēli, solfedžo un mūzikas teoriju, un mūzikas literatūru.

Tālākās izglītības iespējas:

- turpināt izglītību mūzikas profesionālās izglītības programmās,
- izglītoties dažāda veida kultūrizglītības profesionālās pilnveides programmās.

II. MĀCĪBU PRIEKŠMETA UZDEVUMI:

1. sekmēt muzikālās darbības pieredzes apguvi klavierspēlē un attīstīt jaunrades spējas mūzikā;
2. atraisīt audzēknī muzikalitāti un individuālās radošās spējas;
3. attīstīt muzikālo domāšanu;
4. attīstīt pamatprasmī raksturot skaņdarba tēlainību un mūzikas valodu;
5. apgūt pamatterminoloģiju mūzikā;
6. sniegt priekšstatu un attīstīt orientēšanos mūzikas žanros, stilos un komponistu daiļradē.

III. MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA APGUVES ILGUMS UN APJOMS:

Mācību priekšmets pamatā tiek mācīt 8 gadus ar kopējo stundu skaitu **560** kontaktstundas.

Ja audzēknis vēlas mācības turpināt mūzikas nākamajā izglītības pakāpē, viņam tiek piedāvāts 9.mācību gads, kura programmu sastāda katrs skolotājs individuāli, balstoties uz mūzikas vidusskolas iestājpārbaudījumu prasībām.

Lai sekmīgi un kvalitatīvi apgūtu mācību saturu, audzēknim ir jāstrādā arī patstāvīgi. Patstāvīgā darba stundas nosaka katrai klasei atsevišķi (skat. tabulu).

Satura īstenošanas mācību un patstāvīgā darba stundu normatīvi:

MĀCĪBU PLĀNS

M.g.	Kopā	1. klase		2. klase		3. klase		4. klase		5. klase		6. klase		7. klase		8. klase	
		ned.	gadā	ned.	gadā	ned.	gadā	ned.	gadā	ned.	gad.	ned.	gadā	ned.	gadā	ned.	gadā
Kontaktstundas ar audzēkni	560	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Patstāvīgā darba stundas audzēkņim	1785	4	140	4	140	5	175	7	245	7	245	8	280	8	280	8	280
Mācību gads – 35 nedēļas																	

IV. MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURS

Mācības mūzikas skolā negarantē nākotnē mūziķa profesiju, jo bez muzikālās dzirdes, ritma un atmiņas nepieciešamas īpašas dotības: artistiskums, radoša attieksme, kustību atmiņa, tehniskās dotības, pastāvīgs, mērķtiecīgs mājas darbs, nopietna interese par mūziku (koncertu apmeklēšana). Šīs uzņemšanas pārbaudījumā nefiksētās dotības, atklājas tikai darba procesā. Atbilstoši audzēkņa spējām, pedagogs diferencē prasības un apmācības metodes, katra mācību gada sākumā sastādot katra audzēkņa individuālo mācību darba plānu, par pamatu ņemot šo skolas izstrādāto programmu priekšmetā “*Klavierspēle*”.

1. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas – 2 st. nedēļā, 70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stundas – 4 st. nedēļā, 140 st. gadā.
- 2. Uzdevumi:** Iepazīstināt ar instrumentu, tā spēlēšanas galvenajiem paņēmieniem; radīt izpratni par roku atbrīvošanu, darbs pie roku nostādīšanas, veidot priekšstatu par mūziku, attīstīt muzikālo uztveri.
- 3. Mācību saturs:** a) iepazīties ar instrumentu, zināt oktāvu nosaukumus un orientēties klaviatūrā (visā); jāzina nošu nosaukumi (visi), nošu vērtības, pauzes, alterācijas zīmes, dinamiskās zīmes, pamat metri – 2/4; 3/4, 4/4; jāzina 1.kl.mūzikas terminu minimums /sk. Pielikums Nr.1/.
- b) jāprot apsēties pie instrumenta, jāpārzina *non legato* un *legato* kustība, jāprot nospēlēt *staccato* štrihs, jāprot orientēties vijoles un basa atslēgas nošu pierakstā, visas aplikatūras apguve, 1. – 5. pirksta pareiza stāvokļa nostiprināšana, jāprot spēlēt no galvas.
- c) priekšstatīt muzikālo frāzi, dinamiku (*p*; *f*; *mp*; *mf*;) un tās maiņu, melodijas un pavadījuma attiecības; izpratne par metro ritmu; priekšstats par žanriem – *maršs*, *valsis*, priekšstats par ansambļa spēli.
- 4. Priekšmeta saturs:** a) tehniskie palīgīdzekļi – vingrinājumi, eņdes (atbilstoši spēles tehnikām):
(15 – 20 skaņdarbi) * roku atbrīvošanai;
* rokas, pirkstu atbalstam;
* pirkstu veiklības attīstošie skaņdarbi.
- b) dažāda rakstura skaņdarbi;
* tehniskas spēles pilnveidei;
* muzikālā tēla veidošanai.
- c) strādāt pie skaņas kvalitātes.

5. Pārbaudes veidi un formas:

I semestrī	II semestrī
<u>Mācību koncerts:</u> 1 brīvas izvēles skaņdarbs jāatskaņo no galvas.	<u>Atklātais mācību koncerts maijā:</u> 2 dažāda rakstura skaņdarbu jāatskaņo no galvas. Kontroles darbi: <i>J.Sen-Luks</i> Burrē <i>P.Čaikovskis</i> “Sena franču dziesmiņa”

6. Mācību līdzekļi: / skat. pie 2.kl. /, kā arī nošu literatūra, kas ietverta Maskavas 1989.g. speciālo klavieru programmas repertuāra uzskaitē, papildinot to ar latviešu komponistu skaņdarbiem /skat. Papildinājumu BMS spec. klav .nod. Programmai 1988.g.,sastādījusi I.Štrause /. Katram pedagogam ir uzdevums brīvi un radoši, izmantojot visu jaunāko klavieru literatūru, veidot audzēkņa muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

2. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas 2 st. nedēļā; 70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stundas 4 st. nedēļā; 140 st. gadā.
- 2. Uzdevumi:** Attīstīt spēles pamat kustību paņēmienus un skaņas veidošanas pamatus, atmiņas, dzirdes, ritma izjūtas attīstīšana. Veidot patstāvīgu attieksmi pret mājas darbu.
- 3. Mācību saturs:** a) jāzina mūzikas struktūras vienkāršākie elementi (nošu augstumi līnijkopā, ritms / arī punktēts /, frāze, teikums, tonalitāte), metri 2/4; 3/4; 4/4; 6/8; jāzina 2.kl. paredzēto mūzikas terminu minimums /sk. Pielikums Nr.1/ .
b) jāprot vienkāršu vingrinājumu lasīšana no lapas, orientēties nošu tekstā (vijole un basa atslēgas notis, alterācijas zīmes, dinamiskās zīmes, taktsmērs, nošu vērtības, aplikatūra), spēlēšana pēc dzirdes, ansambļa spēle.
c) priekšstatīt muzikālo skaņdarbu raksturu, tēlus un žanrus.
- 4.Priekšmeta saturs:** (10 – 12 skaņdarbi gadā).
a) tehniskie palīgīdzekļi – **vingrinājumi** – dažādu pirkstu secību veidā (*non legato*, *legato*, *staccato*) rokas pozīcijas robežās no dažādām skaņām un ar pārnesešu dažādās oktāvās
etīdes – pirkstu veiklības attīstīšanai, roku koordinācijai, atbalstam.
b) dažāda rakstura skaņdarbi – tautas dziesmas, dejiska un liriska rakstura skaņdarbi, skaņdarbi ar polifoniem elementiem:
✓ imitācija;
✓ kanons;
✓ fugāto;
✓ t. dz. apdares;
vieglas sonatīnes, ansambļi.
- Iepazīties ar gammu un tās elementiem: Do – la;
Gammas, garās arpēdžijas 2 oktāvās - paralēlā kustībā; akordi; metronoms = iespēju robežās.

5. Pārbaudes veidi un formas:

I semestrī	II semestrī
<u>Mācību koncerts:</u> Programmas atskaņošana no galvas; 2 dažāda rakstura skaņdarbi / 1 vēlams ar polifoniem elementiem / . <ul style="list-style-type: none">mūz. terminu pārbaude – mutiski.	<u>Tehniskā ieskaite:</u> 2 etīdes /smalkā, pirkstu tehnikā/ - no galvas <ul style="list-style-type: none">mūz. terminu pārbaude – mutiski. <u>Pārceļšanas eksāmens:</u> Programmas atskaņošana no galvas: <ul style="list-style-type: none">* polifonisks skaņdarbs;* izvērsta formas sk.* etīde;* skaņdarbs.

6. Kontroles darbi: /ieteicami pārceļšanas eksāmenam/

- ✓ *J.S.Bahs* Menuets sol, re;
- ✓ *F.Špindlers* Sonatīna op 157 Nr.4;
- ✓ *A.Ledūs* Etīde Nr.9; / "Klavierspēle" II.d., sastād.B.Ozoliņa,T.Rozenberga, izd., Musica Baltica 2001.g.
- ✓ *A.Gedike* Etīde op 32 Nr.3;
- ✓ *P.Līcīte* "Deja".

7. Ieteicamais programmas instruktīvais un mākslinieciskais repertuārs:

Polifoniski skaņdarbi:

I.Krīgers Menuets la;
L.Mocarts Menuets, Burrē;
I.Hummels Skaņdarbi Fa; Do; re;
D.Tjurks "Jautrais Ansis", "Mazais balets"
J.S.Bahs no "Annas Magdalēnas nošu burtnīcas" – Menuets re;
J.Sen-Luks Burrē.
G.F.Telemans Skaņdarbs Sol

Izvērsta formas skaņdarbi:

D.Šteibelts Sonatīna Do I.d.;
F.Špindlers Sonatīna op157 Nr.4
K.Reineke Allegro moderato op136
V.A.Mocarts Allegro Si^b;
K.Haslingers Sonatīna Do;
A.Žilinskis Variācijas par latv.t.dz. tēmu "Cīruli, cīruli".

Etīdes:

G.Berens op70 "50 mazas etīdes" Nr.1 –30;
A.Gedike op 32 Nr. 2,3,7; Op 36 Nr. 13,14,22 I. burtnīca;
K.Černi – GERMERS Id. Nr.1 –8
"Jaunais pianists" *L.Roizmana, V.Natansona red.* Nr.1 - 12
I.Berkovičs "Mazas etīdes" Nr. 1 –14

Skaņdarbi:

O.Bērs "Dzeguze"
B.Bartoks "Bērniem" 1.burtnīca /vieglākie skaņdarbi/;
"Mikrokosmos" 1.burtnīca;
A.Grečaņinovs op 98 "Bērnu albūms"
M.Gļinka "Cīrulītis";
P.Čaikovski "Sena franču dziesmiņa";
Čehu t.dz. "Annuška";
L.van Bethovens "Vācu deja";
A.Žilinskis Skaņdarbi bērniem: "Pelītes", "Valsis";
J.Graubiņš "Līgodama upe nesa".
P.Līcīte "Deja"
L.Naimata – Pingvīni
F.Emonts „Blūzs”

8. Mācību līdzekļi 1. un 2. klasei:

/ pamatā izmantojamie mācību līdzekļi kā arī jaunākie mūzikas un nošu materiāli /

- N.Nikolajevs “Klavierspēles skola”;
- M.Sokolovs “Mazais pianists”;
- red. K.Sorokins, N.Ļubomudrova “Hrestomācija 1.kl.”;
- red. I.Ļebedeva, O.Saiguškina “Repertuārs bērnu mūzikas skolām”;
- red. B.Berezovskis, A.Borzenkovs, E.Suhocka “Krievu un aizrobežu komponistu skaņdarbi 1.izdev”;
- “Viegli 17.-19.gs.komponistu skaņdarbi klavierēm” /Rīga 1995.g./
- L.Krasinska “Pasaules klasika jaunajiem pianistiem.” I. b.
- red. I.Ļeščinska, V.Borockis “Mazulis pie klavierēm”;
- red. S.Ļahovicka, L.Barenboims “Skaņdarbu, etīžu, ansambļu krājums”; iesācējiem I.d.
- sast. F.Bulavko, V.Kalniņa, I.Šrause “Visu gadu dziesmas krāju”;
- B.Ozoliņa, T.Rozenberga “Pirmie soļi klavierspēlē”;
- G.Melbārde, M.Sīle “Klavierspēles ābece”;
- L.Kurcio “Maģiskie taustiņi” I. grāmata;
- E.M.Burmanis “Soli pa solim”;
- sast. K.Sorokins “Kaļinka” 1. – 2.m.g.;
- A.Artoboļevska “Pirmā tikšanās ar mūziku” I.d.;
- sast.B.Miličs “Klavieres” 1.kl.;
- I.Arne „Tiki puikām”, „Skaņdarbi klavierēm” 1., 2.burtnīca
- Jazz Method for Kids (sheetsmusicplus.com)

3. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas 2st. nedēļā, 70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stunda 5 st. nedēļā, 175 st. gadā.
- 2. Mērķis:** Attīstīt roku koordināciju, rosināt izglītojamo ieklausīties savā spēlē, izklausīt, loģiski attīstīt melodisko līniju, ar polifonu skaņdarbu palīdzību vecināt iekšējās dzirdes attīstību.
- 3. Mācību saturs:** a) jāturpina iepazīties ar mūzikas struktūras elementiem, mūzikas formu (vienk.2 – daļīga, vienk.3 – daļīga), jāizprot, ka katrs skaņdarbs ir attiecīgā tonalitātē, jāzina 3.kl. paredzētais mūzikas minimums; /skat. Pielikums Nr.1/; zināšanas par ievērojamākiem komponistiem kuru darbus audzēknis spēlē.
b) jāprot sevi klausīties, vest melodisko līniju, jāprot spēlēt ar brīvu locītavu, jāattīsta iemaņas patstāvīgi strādāt – kontrolei pa vasaru uzdod 2 etīdes /skatīt Pielikums Nr.2/, 1 etīde jāatskaņo no galvas septembrī pie tehniskās ieskaitei;
c) priekšstatīt skaņdarbu ar polifoniem elementiem, spilgti attēlot dažāda rakstura skaņdarbus, jāveido izpratne par pedalizāciju / tiešo, sinkopēto /.
- 4. Priekšmeta saturs:** (10 – 12 skaņdarbi gadā):
- ✓ 2 polifoniski skaņdarbi;
 - ✓ 2 izvērstas formas skaņdarbi;
 - ✓ 2 – 4 dažāda rakstura skaņdarbi (t.sk. 1 – 2 ansambļi);
 - ✓ 4 -5 etīdes.

Gammas: Do – la; Sol – mi; metronoms = 60 - 66

Gammas, arpēdžijas (garās un īsās), akordus – paralēlā kustībā..

Tiem audzēkņiem, kuri mācās 2. mācību gadu, tehniskā ieskaite gammās – sākot ar II. pusgadu.

5. Pārbaudes formas:

I semestrī	II semestrī
<p><u>Vasaras patstāvīgais darbs:</u> - septembrī: I vasaras etīde no galvas /pēc izvēles/ <u>Tehniskā ieskaite:</u> I maž., I.min. /pēc izvēles/, 2 dažāda veida etīdes, mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Mācību koncerts:</u> decembrī *polifonisks skaņdarbs; *rakstura skaņdarbs.</p>	<p><u>Tehniskā ieskaite:</u> februārī I maž., I min., mūzikas terminu minimums /mutiski/. <u>Mācību koncerts:</u> I vai 2 dažādu rakstura skaņdarbi. <u>Pārceļšanas eksāmens:</u> * polifonisks sk., * izvērstas formas sk., * etīde, * skaņdarbs /lirisks/</p>

6. Kontroles darbi: /ieteicami pārceļšanas eksāmenam/

- ✓ *J.S.Bahs* “Mazas prelūdijas un fūgas” Nr.2 Do I
- ✓ *G.F.Hendelis* Sarabanda Fa
- ✓ *L.van Bēthovens* Sonatīne Fa
- ✓ *K.Černi – GERMERS* Etīde Nr.28 no I.d.
- ✓ *A.Lemuāns* Etīde op. 37 Nr.6
- ✓ *P.Čaikovskis* “Ragana”
- ✓ *J.Graubiņš* “Spēlmanītis”/ pēc izvēles /
- ✓ *E.Nakada* „Mežoņu deja”

7. Ieteicamais programmas instruktīvai un mākslinieciskai repertuārs:

Polifonie skaņdarbi:

J.S.Bahs “Annas Magdalēnas nošu burtnīca” Menuets Sol, menuets re, “Dūdas” Re,
Polinēze sol Nr.2; “Mazas prelūdijas un fūgas” I.d.
G.F.Hendelis Sarabanda Fa, re; Rigodons; “*Polifonisko skaņdarbu krājums*” sast. S.Ļahovickaja:
G.Bēms Menuets;
A.Korelli Sarabanda;

Izvērstas formas skaņdarbi:

A.Andrē Sonatīne Sol;
L.van Bethovens Sonatīne Sol;
A.Diabelli Sonatīne Fa;
A.Žilinskis Sonatīne Sol;
M.Klementi Sonatīne op.36, Nr.1 Do;
V.A.Mocarts Variācija par “Burvju flautas” tēmu;
I.Pleijels Sonatīne Re I.d.
T.Haslingers Sonatīne Do I.,II.d.

Etīdes:

G.Berens op.70 “50 mazi klavieru skaņdarbi bez oktāvām” Nr.31, 33, 43, 44, 47, 48, 50.
F.Lekupē op.17 Nr.3, 6, 7, 9, 18, 21, 23.
A.Lemuāns op.37 Etīdes Nr.1, 2, 6, 7, 10, 17.
A.Lešhorns op.65 “Izvēles etīdes iesācējiem” Nr.3, 5-7, 9, 27, 29.
K.Černi Etīde G.Germera red. I.d. Nr.10, 11, 13-18, 20, 21, 23-29, 40.
A.Šitte op.108;

Skaņdarbi:

L.van Bethovens Ekosēzes Mi^b; Sol;
J.Haidns Menuets Sol;
A.Grečaņinovs “Bērnu albūms” /pēc izvēles/;
B. Dvarionas Prelūdija;
S.Maikapars “Taurenītis”, “Garām slīdošs mirklis”;
P.Čaikovskis “Bērnu albūms” /pēc izvēles/;
V.A.Mocarts Allegretto;
R.Šūmanis op.68 “Albūms jaunatnei”
J.Graubiņš “Spēlmanītis” /pēc izvēles/.
S.Baņēvičs .Valsis no mūz. Izrādei „Nāriņa”
R.Pauls Melodija no k/f „Teātris”

8. Mācību līdzekļi 3.klasei:

/pamatā izmantojamie mācību līdzekļi, kā arī jaunākie mūzikas un nošu materiāli /

- N.Nikolajevs “Klavierspēles skola”
- T.Rozenberga, B.Ozoliņa “Klavierspēle” II.d.
- sast. K.Sarokins “Kaļinka” /albūms pianistiem/ II.d.
- A.Artoboļevska “Mazā pianista hrestomātija” II.d.
- sast. B.Miličs “Klavieres” 2.kl.
- red. N.Ļubomudova, K.Sarokins “Hrestomātija” 2.kl.
- sast. K.Sarokins “Mūzika bērniem” 2. – 3.kl.
- red. S.Ļahovicka “Skaņdarbu, etīžu un ansambļu krājums” II.d.
- red. A.Bakulova “Pasaules skaņas” 1. – 4.kl.
- A.Lešhorns “Etīdes op.65”
- Red.R.Gindind, M.Karafinska “Etīdes” 2.kl.
- K.Černi (Germers) “Etīdes” I.d.
- J.S.Bahs “Annas Magdalēnas nošu burtnīca”
- J.S.Bahs “Mazas prelūdijas un fūgas” I.d.
- I.Arne „No etīdēm līdz regtām”
- Jazz method for Kids sheetmusicplus.com

4. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas 2 st. nedēļā, 70 st. gadā.
Patstāvīgais darbs 7 st. nedēļā, 245 st. gadā.
- 2. Uzdevumi:** Attīstīt audzēkņu fantāziju, iztēli, iekšējo dzirdi, toņa veidošanas kultūru, pirkstu tehniku, pilnveidot roku kustību koordināciju, iesaistīt audzēkni aktīvā koncertdarbībā.
- 3. Mācību saturs:** a) jāiepazīstas ar mūzikas formu – variācijas, zināt 4.kl. mūzikas terminu minimumu /skat Pielikumu Nr.1/, patstāvīgi jāorientējas skaņdarba tonalitātē, aplikatūrā, ligatūrā, muzikālajā frāzē.
b) jāprot lietot pedālis, klausīties to, jāprot lasīt no lapas 2 klašu vieglākus skaņdarbus, jāpilnveido prasme patstāvīgi strādāt – vasarā 2 obligātās eņdes – 1 eņde jāatskaņo no galvas septembrī pie tehniskās ieskaite /skat. Pielikumu Nr.2/.
c) priekšstatīt dažādu muzikālo formu skaņdarbus, divbalsīgu polifonu skaņdarbu, priekšstats par balsvedību.

- 4. Priekšmeta saturs:** (12 –14 skaņdarbi gadā).
- ✓ 2 polifoni skaņdarbi;
 - ✓ 2 izvērstas formas skaņdarbi;
 - ✓ 4 – 5 skaņdarbi;
 - ✓ 4 – 6 eņdes.

Gammas: Re – si; Fa – re; metronoms = 66 - 72
I. pusgadā mažora gammas, trijskaņus – kombinētā kustībā, īsās arpēdžijas, minora gammas, hromatisko gammu, akordus – paralēlā kustībā.
II. pusgadā mažoru, harmonisko, melodisko minoru, garos trijskaņus – kombinētā kustībā; hromatisko gammu, akordus – paralēlā kustībā..

5. Pārbaudes formas:

I semestrī	II semestrī
<p><u>Vasaras patstāvīgais darbs:</u> - septembrī: 1 vasaras eņde no galvas /pēc izvēles/ <u>Tehniskā ieskaite:</u> 1 maž., 1.min. /pēc izvēles/, 2 dažāda veida eņdes, mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Mācību koncerts</u> – decembrī: * polifonisks skaņdarbs., * brīvas izvēles skaņdarbs.</p>	<p><u>Tehniskā ieskaite</u> – februārī: 1 maž., 1 min., mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Mācību koncerts</u> – martā: 1 vai 2 dažādu rakstura skaņdarbi. <u>Eksāmens</u> – maijā: * polifonisks sk., * izvērstas formas sk., * eņde, * skaņdarbs /lirisks, kantilēns/.</p>

6. Kontroles darbi: /ieteicami pārceļšanas eksāmenam/

- ✓ *J.S.Bahs* Maza prelūdiņa re, do; Divbalsīga invencija Do;
- ✓ *L.van Bēthovens* Sonatīne Fa I.d.;
- ✓ *M.Klementi* Sonatīne op.36 Nr.5 Sol;
- ✓ *A.Lešhorns* Etīde op.65 Nr.7;
- ✓ *E.Mak-Douels* op.51 Skaņdarbs La;
- ✓ *T.Ķeniņš* "Sapņojums".
- ✓ *A.Balodis* – *Arietta Do maž*

7. Ieteicamais programmas instruktīvais un mākslinieciskais repertuārs:

Polifonie skaņdarbi:

J.S.Bahs "Mazas prelūdiņas un fūgas"; "Invencijas"
F.E.Bahs Menuets;
I.Pahelbels Sarabanda, Žīga, Gavote ar variācijām;
Sast. S.Ļahovickaja "Polifonisku skaņdarbu krājums" I.d.
L.Mocarts Burrē re;

Izvērsta formas skaņdarbi:

A.Andrē op 34 Sonatīne Nr.5 Fa I.d.;

L.van Bethovens Sonatīne Fa I. d.;

B.Britens "Variācijas par valša tēmu" mi;

A.Diabelli op 151 Sonatīne Nr.1: Rondo;

M.Klementi op 36 Sonatīne Do II., III.d.; Sonatīne Sol I., II.d.;

F.Kulau Variācijas Sol, op.55 Nr1 Sonatīna Do I., II.d.

V.A.Mocarts Sonatīne Fa;

I.Pleiels Sonatīne Re.

Etīdes:

I.Berkovičs Mazas etīdes: Nr.33 – 40;

A.Gedike op 32 "40 mazas etīdes iesācējiem" Nr.23, 29 – 32;

T.Laks op 172 Etīdes Nr.5,6,8;

A.Lemuans op 37 Nr.4, 5, 9, 11, 12, 15, 16, 20 – 23, 35, 39;

A.Lešhorns op 65;

K.Černi op 821 Etīdes Nr. 5, 7, 24, 26, 33, 35.

G.Germera red. I.d. Nr.17, 18, 21-23, 25, 26, 28, 30-32, 34-36, 38, 41-43, 45, 46.

A.Šitte op 68 " 25 etīdes ": 2, 3, 6, 9.

Skaņdarbi:

B.Bartoks Bērnu skaņdarbi I.burt.,II.burtn., "Mikrokosmos" II., III. Burtn.

L.van Bethovens "Sešas skotu tautas dziesmas"

J.Haidns Skaņdarbs Fa, Mi^b;

M.Gļinka "Jūtas", "Polka", "Vienkāršība";

D.Kabaļevskis op 39 "Klauni", op 27 "Tokatīna";

S.Maikaprs op 23; op 28;

V.A.Mocarts Andantino Mi^b;

E.Mak-Doouells op 51 Skaņdarbs La

8. Mācību līdzekļi 4.klasei:

/ pamatā izmantojamie mācību līdzekļi kā arī jaunākie mūzikas un nošu materiāli /

- red. K.Sorokins “Mūzika bērniem” 2. – 3.kl
- red. N.Ļubomudrova, K.Sorokins “Hrestomātija” 4.kl.
- red. A.Bakulovs, K.Sorokins “Kaļinka” /albūms pianistiem/;
- red. A.Samonova, B.Smoļakova “Mazajam virtuozam” II., III., IV. grāmata;
- red. Samonova “Mazajam virtuozam” VI. grāmata;
- red. E.Safranova – Rubbaha “Polifoni skaņdarbi jaunākajām klasēm”;
- red. A.Bakulovs “Pasaules skaņas” 1. – 4.kl.
- red. I.A.Branda J.S.Bahs “Polifona burtnīca”;
- red. A.Artoboļevska “Mazā pianista hrestomātija”;
- red. B.Milčs “Klavieres” 3.kl.
- J.S.Bahs “Annas Magdalēnas nošu burtnīca”;
- “Mazas prelūdijas un fūgas”;
- “Invencijas”
- R.Šūmanis op 68 “Albūms jaunatnei”;
- red. N.Kuvšiņņikova “ XVII., XVIII., XIX. gs. sākuma komponistu skaņdarbi” I .izdev. red. V.Natansonas
- “Polifoni skaņdarbi” I.- V.kl.
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” ULMA I.d. 1997.g.
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” ULMA I.d. 2000.g.
- sastād. G.Melbārde, Apgāds “Rasa ABC” 2001.g.:“Klavieru skaņdarbi bērniem”.

5. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas ar audzēkni 2 st. nedēļā, 70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stundas - 7 st. nedēļā, 245 st. gadā.
- 2. Uzdevumi:** Muzikālā izpratne jāsaista ar attiecīgā laikmeta raksturojumu un stilu.
- 3. Mācību saturs:** a) jāzina tādi muzikālie jēdzieni kā – muzikālais tēls, forma, stils, jāzina 5.kl. mūzikas terminu minimums /skat. Pielikumu Nr.1/.
b) jāprot pielietot praksē uzkrātās zināšanas, veidojot skaņdarba interpretāciju, jāprot lasīt no lapas, jāpilnveido patstāvīgā darba iemaņas –2 obligātās etīdes vasarā /skat. Pielikums Nr.2/, izprast *rubato* spēli, jaunu faktūras veidu un paņēmieni apguve: glissando, lēcieni, repetīcija.
c) priekšstatīt muzikālā tēla apzinātu māksliniecisko interpretāciju.
- 4. Priekšmeta saturs:** 12 – 14 skaņdarbi gadā:
- ✓ 2 polifoniski skaņdarbi;
 - ✓ 2 izvērstas formas skaņdarbi;
 - ✓ 4 – 5 skaņdarbi;
 - ✓ 4 – 6 etīdes.
- Gammas: La – fa[#]; Si^b – sol; metronoms = 72 - 84
Mažora, minora veidus – kombinētā kustībā, tercās, decimās – paralēlā kustībā; trijskani, hromatisko gammu – kombinētā kustībā; – pmVII7 paralēlā kustībā.

5. Pārbaudes formas:

I semestrī	II semestrī
<p><u>Vasaras patstāvīgais darbs:</u> - septembrī: 1 vasaras etīde no galvas /pēc izvēles/ <u>Tehniskā ieskaite:</u> 1 maž., 1.min. /pēc izvēles/, 2 dažāda veida etīdes, mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Mācību koncerts:</u> * polifonisks sk., * skaņdarbs.</p>	<p><u>Tehniskā ieskaite</u> – februārī: 1 maž., 1 min., mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas; <u>Mācību koncerts:</u> 1 vai 2 dažādu rakstura skaņdarbi. <u>Eksāmens:</u> * polifoniskas sk. * izvērstas formas sk., * etīde, * skaņdarbs / lirisks /.</p>

6. Kontroles darbi: /ieteicami pārceļšanas eksāmenam/

- ✓ *J.S.Bahs* Prelūdijs un fuģeta re Nr.6 /"Mazas prelūdijas un fuģas" II.d./;
- ✓ *J.S.Bahs* Divbalsīga invencija Re;
- ✓ *M.Klementi* Sonatīna op.36 Nr.4 Fa;
- ✓ *V.A.Mocarts* Sešas sonatīnas Nr.4 Si^b;
- ✓ *A.Lešhorns* Etīde op.66 Nr.4;
- ✓ *J.Mediņš* "Daina"
- ✓ *W.Gillock* – „Canal Street Blues”

7. Ieteicamais programmas instruktīvais un mākslinieciskais repertuārs:

Polifonie skaņdarbi:

J.S.Bahs "Mazas prelūdijas un fuģas" 1.burtn.: Nr.1, 3, 5 – 8, 11, 12; 2.burtn.: Nr.1, 2, 3, 6.
"Invencijas" –2 b.Re, Mi, Fa.
F.E.Bahs Fanāzija do
G.F.Hendelis "12 viegli skaņdarbi": Sarabanda ar variācijām, Kurante.
Ž.Lullī Gavote sol/

Izvērsta formas skaņdarbi:

L.van Bethovens Sonatīne Fa 2.d.;
A.Diabelli Sonatīne Sol op.151;
I.Djusseks Sonatīne Sol;
M.Klementi op.36 Sonatīne Nr.3 Do, Nr.4 Fa, Nr.5 Sol;
F.Kulau op.55 Nr.1 Sonatīne Do;
V.A.Mocarts Sešas sonatīnes: Nr.1 Do; Nr.4 Si^b.

Etīdes

G.Berens 32 etīdes op.61 un 88: Nr.1-3, 24, Op.88: Nr.5, 7.
A.Bertīnī "28 izmeklētās etīdes" no op. 29 un 32 Nr.4, 5, 9.
T.Laks Etīdes kreisajai rokai op.75;
A.Lemuans Etīdes op.37 Nr.23-30, 32, 33, 36, 37, 41, 44, 48, 50.
A.Lešhorns Etīdes op.66 Nr.1 – 4.
K.Černi Etīdes /G.Germera red./ Nr.6, 8, 12.

Skaņdarbi:

L.van Bethovens Allemande, Elēģija;
J.Haidns "Skaņdarbi klavierēm": Allegro Fa; Menuets Fa, Vivace Re, Mazs skaņdarbs Si^b, Andante;
E.Grīgs op.12 "Liriski skaņdarbi"/pēc izvēles/;
J.Graubiņš "Spēlmanītis" /pēc izvēles/;
E.Melartins op.23 "Pastorāle";
S.Prokofjevs op.65 "Bērnu mūzika" /pēc izvēles/.
A.Altmanis, „Arietta”

8.Mācību līdzekļi 5.klasei:

/ pamatā izmantojamie mācību līdzekļi kā arī jaunākie mūzikas un nošu materiāli /

- J.S.Bahs "Mazas prelūdijas un fūgas";
- red. Buzoni J.S.Bahs "Invencijas"
- red. N.Ļubomudova, K.Sorokins "Hrestomātija" 4.kl.;
- red. N.Kuvšiņņikovs "Izmeklēti XVII., XVIII., XIX gs. sākuma komponistu skaņdarbi";
- red. K.Sorokins "Sonatīņu albūms" I.d.;
- red. J.Piterins "Polifoni skaņdarbi";
- red. I.Zaharovs "Sonatīnes" 4.kl.;
- red. V.Natansons "Sonatīnes";
- red. V.Natansons, V.Deļnova "Klavieru tehnikas skola";
- red. V.Natansons "Etīdes";
- red. V.Natansons "Jaunais pianists";
- red. A.Artoboļevska "Mazā pianista hrestomātija" II.d.;
- red. B.Miličš "Klavieres" 4.kl.
- "Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm" ULMA I.d. 1997.g.
- "Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm" ULMA I.d. 2000.g.
- sastād. G.Melbārde, Apgāds "Rasa ABC" 2001.g.: "Klavieru skaņdarbi bērniem"

6. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas ar audzēkni - 2 st. nedēļā, 70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stundas – 8 st. nedēļā, 280 st. gadā.
- 2. Mērķis:** Jāpadziļina muzikālā izpratne par attiecīgā laikmeta komponistu ideju interpretāciju un stilu. Lielāka uzmanība jāpievērš toņa veidošanas kultūrai.
- 3. Uzdevumi:**
- a) jāpārzina muzikālā stila jēdziens, jāprot orientēties tajos, jāzina 6.kl. mūzikas terminu minimums /skat. Pielikumu Nr.1/;
 - b) jāprot patstāvīgi pielietot pedāli, jāpilnveido dažādu tehnisko iemaņu un prasmju pielietojums / dubultnošu spēle – tercās, sekstās - instruktīvajā repertuārā /; izpratne par brīvdalījumu, poliritmiku, sarežģītām ritmiskām figūrām, par skaņdarba pulsāciju, temporitmu, patstāvīgā darba prasmes pilnveidošana /skat. Pielikumu Nr.2/.
 - c) priekšstatīt dažādu muzikālo stilu skaņdarbus, priekšstatīt variācijas, sonātes /kā vienu no galvenajiem instrumentālās mūzikas žanriem/ formu kādā no mācību koncertiem vai eksāmenā.
- 4. Priekšmeta saturs:** 12 – 14 skaņdarbi gadā:
- ✓ 2 polifoni skaņdarbi;
 - ✓ 2 izvērstas formas skaņdarbi;
 - ✓ 4 – 5 skaņdarbi;
 - ✓ 4 – 6 etīdes.
- Gammas:** Mi – do[#]; Mi^b – do. metronoms = 84 - 96
Mažora, minora veidus tercās, decimās, trijskaņu apvērsumus – kombinētā kustībā, mažora, minora veidus sekstās – paralēlā kustībā, pm \vee II7 ar apvērsumiem – kombinētā kustībā, trijskaņu apvērsumi, D7 – paralēlā kustībā.

5. Pārbaudes formas:

I semestrī	II semestrī
<u>Vasaras patstāvīgais darbs:</u> - septembrī: 1 vasaras etīde no galvas /pēc izvēles/ <u>Tehniskā ieskaite:</u> 1 maž., 1.min. /pēc izvēles/, 2 dažāda veida etīdes, mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Mācību koncerts:</u> * polifonisks sk., * skaņdarbs.	<u>Tehniskā ieskaite</u> – februārī: 1 maž., 1 min., mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Mācību koncerts:</u> 1 vai 2 dažādu rakstura skaņdarbi. <u>Eksāmens:</u> * polifonija, * izvērstas formas skaņdarbs, * etīde, * skaņdarbs / lirisks /.

6. Kontroles darbi: /ieteicami pārceļšanas eksāmenam/

- ✓ *J.S.Bahs* Divbalsīga invencija La, Si.
- ✓ *I.Pahelbels* Čakona;
- ✓ *L.van Bēthovens* op 49 Nr.1;
- ✓ *D.Skarlatti* Sonāte re;
- ✓ Dž.Fīlds “Noktirne”
- ✓ *J.Vītols* 1.t.dz.apdare op.32 Nr.5

7. Ieteicamais programmas instruktīvais un mākslinieciskais repertuārs:

Polifonie skaņdarbi:

J.S.Bahs Divbalsīgas invencijas: Do, Si^b, mi, La; “Franču svītas”: Nr.2 do – Sarabanda, Ārija, Menuets; “Mazas prelūdijas un fūgas” no 1.burtn.: Do, Fa; no 2.burtn. Re.
G.Bēms Rigodons;
I.Pahelbels Čakona;
G.F.Hendelis Kapričio Sol; Svītas: re, sol

Izvērstas formas skaņdarbi:

K.M.Vēbers op.3 Andante ar variācijām;
G.F.Hendelis Sonāte Do;
G.Gracioli Sonāte Sol;
B.Dvarionas Variācijas Fa;
M.Klementi op.36 Sonatīne Re op.37 Sonatīne Mi^b I.d., Re I.d.;
op.38 Sonatīne Sol I.d., Si^b I.d.;
V.A.Mocarts Sonatīnes: La, Do;

Etīdes:

G.Berens “32 izmeklētās etīdes” op.61 un 88: Nr. 4-9, 12, 16, 18-20, 23, 25, 30;
A.Bertini “28 izmeklētās etīdes” op.29 un 42: Nr. 1, 6, 7, 10, 13, 14, 17;
S.Hellers “25 melodiskas etīdes”: Nr. 6-8, 11, 14-16, 18;
T.Laks “20 izmeklētās etīdes” op.75 un 95: Nr.1, 3-5, 11, 19, 20.

A.Lešhorns op.66 Etīdes: Nr.6, 7, 9, 12, 18-20; op.136 1.un 2.burtn. /pēc izvēles/;
K.Črni Etīdes / G.Germera red./ II.d. Nr.9-12,15-21, 24-32;
 op.299: Nr.1-4, 6, 7, 11;
 op.337 “40 ikdienas vingrinājumi”/pēc izvēles/;
 op.718: Nr. 1, 2, 4, 6;
 op.821: Nr. 25, 26, 28, 33, 43, 45, 53;

Skaņdarbi:

B.Bartoks Dziesmiņa, Skicējums;
L.van Bēthovens “Septiņas tautas dejas”
E.Grīgs “Liriski skaņdarbi” op.12 /pēc izvēles/ “Liriski skaņdarbi” op.38 /pēc izvēles/
K.Debissī “Mazais nēģerēns”;
D.Kabaļevskis op.27, op.61 /pēc izvēles/;
F.Mendelsons op.72 “Seši skaņdarbi bērniem”: Mi^b, Re;
V.A.Mocarts “Seši valši”
J.Karlsons – „*Miglainā rītā*”

8. Mācību līdzekļi 6. klasei:

/ pamatā izmantojamie mācību līdzekļi kā arī jaunākie mūzikas un nošu materiāli /

- J.S.Bahs “Invencijas”;
- red. Didenko “Polifoni skaņdarbi” 5.kl.;
- G.F.Hendelis “12 viegli skaņdarbi”;
- red. L.Roizmans G.F.Hendelis “6 mazas fūgas”;
- red. N.Kuvšiņņikovs “XVII., XVIII.un XIX.gs. sākuma komponistu izmeklēti skaņdarbi”;
- red S.Ļahovickaja “Polifonisko skaņdarbu krājums”
- red. K.Sorokins “Sonatīnu albūms” 4. – 7.kl.
- red. S.Ļahovickaja “Sonātes, sonatīnes, rondo, variācijas”
- red. B.Miličs “Klavieres” 5.kl.
- red. V.Natansons “Etīdes” 5.kl.
- red. V.Natansons, V.Deļņovs, V.Maļiņikovs “Klavierspēles tehnika” 4. – 7.kl.
- red. A.Samonovs “Mazais virtuozs” 5. – 7.kl.
- “Ārzemju komponistu izmeklētas etīdes klavierēm” 5.izdevums / Maskava /.
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” I.d. ULMA 1997.g.
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” I.d. ULMA 2000.g.

7. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas ar audzēkni – 2 st. nedēļā, 70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stundas – 8 st. nedēļā, 280 st. gadā.
- 2. Uzdevumi:** Jāattīsta prasme patstāvīgi interpretēt dažādu mūzikas stilu skaņdarbus, jāpilnveido, jāpadziļina tehniskās iemaņas un prasmes, kustību tehnikas saite ar fiziskām un psihiskām īpatnībām.
- 3. Mācību saturs:**
- a) padziļināt iepriekš uzkrātās muzikālās iemaņas un prasmes mūzikas stilu interpretācijas un tehnikas jautājumos, jāzina 7.kl.mūzikas terminu minimums / skat. Pielikums Nr.1/;
 - b) jāprot patstāvīgi strādāt pie dažāda mūzikas stila skaņdarbiem; orientēties daudzveidīgā tehnikas klāstā / oktāvas, akordu faktūra/; žanra un skaņas veidošanas kopsakarībās; patstāvīgā darba prasmes pilnveidošana /skat. Pielikumu Nr.2/; apgūt vienotās prasības priekšmetā “Klavierspēle”(vadoties pēc Klavieru asociācijas nosacījumiem);
 - c) priekšstatīt dažādu tehnisku grūtību un stilu skaņdarbus – baroka laika polifoniju, Sonātes Allegro formu, miniatūru, miniatūru ciklu un brīvas formas skaņdarbus.

4. Priekšmeta saturs: 12 – 14 skaņdarbi gadā.

- ✓ 2 polifoniski skaņdarbi;
- ✓ 2 izvērstas formas skaņdarbi;
- ✓ 4 – 5 skaņdarbi;
- ✓ 4 – 6 etīdes.

Gammas: Si – sol[#]; La^b – fa. Metronoms = 96 - 108
Visi iepriekšējie veidi – kombinētā kustībā, D₇ apvērsumi, hromatiskā gamma tercās, decimās, sektās – paralēlā kustībā..

5. Pārbaudes formas:

I semestrī	II semestrī
<u>Vasaras patstāvīgais darbs</u> – septembrī: 1 vasaras etīde no galvas / pēc izvēles/; <u>Tehniskā ieskaite:</u> 1 maž., 1 min. /pēc izvēles/, mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Vienotās prasības:</u> * 2 skaņdarbi /vadoties pēc Klavieru asociācijas nosacījumiem/; <u>Mācību koncerts:</u> * brīvas izvēles skaņdarbs.	<u>Tehniskā ieskaite</u> – februārī: 1 maž., 1 min., mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas. <u>Mācību koncerts:</u> 1 vai 2 dažādu rakstura skaņdarbi. <u>Eksāmens:</u> * polifoniska sk., * izvērstas formas sk., * etīde, * skaņdarbs / lirisks /.

6. Kontroles darbi: /ieteicami pārceļšanas eksāmenam/

- ✓ *J.S.Bahs* Trīs balsīga invencija Re, Mi.
- ✓ *L.van Bēthovens* Sonāte Nr.1 fa.
- ✓ *V.A.Mocarts* Sonāte Nr.12 Fa.
- ✓ *K.Černi* Etīde op. 299 Re.
- ✓ *F.Burgmillers* Etīde op.105 Nr.2.
- ✓ *K.Debisī* “Serenāde lelei” no cikla “Bērnu stūrītis”
- ✓ *J.Ivanovs* Skicējums fa[#].
- ✓ *A.Piazzola*- Leijas Games

7. Ieteicamais programmas instruktīvais un mākslinieciskais repertuārs:

Polifonie skaņdarbi:

J.S.Bahs “Invencijas” 2 balsīgas: Nr.3 Re; Nr.5 Mi^b; Nr.7 mi; nr.10 Sol; Nr.11 sol; Nr.12 la; Nr.15 si; 3 balsīgas: Nr.1 Do; Nr.2 do; Nr.6 Mi; Nr.7mi; Nr.10 Sol; Nr.11 sol; Nr.15 si.

“Franču svītas”: Nr.3 si – Allemande, Sarabanda, Menuets. Nr.5 Mi^b – Sarabanda,

Ārija, Menuets.

G.F.Hendelis Svīta Sol.

Izvērstas formas skaņdarbi:

L.van Bēthovens op.49 Sonāte sol I.d.; “Viegla sonāte” Nr2 fa; Sonāte Mi^b I.d.; 6 variācijas par Dž.Paizello op. “Skaistā dzimavniece” tēmu (6/8).

J.Haidns Sonātes: Nr.2 II., III.d.; Nr.5 Do;

Nr.7 Re II., III.d.; Nr.12 Sol; Nr.21 Fa; Nr.28 La II., III.d.; Nr.30 Si^b I., II.d.

V.A.Mocarts Sonātes: Nr.2 Fa II., III.d.; Nr.4 Mi^b II., III.d.; Nr.15 Do;Nr.19 Fa I.d.

M.Klementi op.26 Sonāte Re.

D.Čimaroza Sonātes do; Si^b.

Etīdes:

G.Berens “32 izmeklētās etīdes” no op.61 un 88 Nr.13 – 15, 26 – 29.

A.Bertini “28 izmeklētās etīdes” no op.29 un 32 Nr.15 – 18, 20, 22 – 25.

I.Krāmers op.60 Nr.1, 3, 9.

T.Laks “20 izmeklētās etīdes” no op.75 un 95.

A.Lešhorns op.66 Etīdes Nr.1, 15, 17 – 19, 23, 25, 28; op.136 “Veiklības skola” /pēc izvēles/.

K.Černi op.299 “Veiklības skola” Nr.5, 8, 9, 12, 13, 15, 17 – 20, 28 – 30.

Skaņdarbi:

L.van Bēthovens op.33 “Bagateles” Nr.3 Fa, Nr.6 Re; op.119 “Bagateles” Nr.3 Re, Nr.5 do.

E.Grīgs op.17 Nr.5, Nr.6, Nr.16.

B.Dvarionas “Mežs sniegā”, “Ar ragaviņām no kalna”.

F.Mendelsons op.72 Nr.1 – 5; “Dziesmas bez vārdiem” Nr.4 La, Nr.6 sol, Nr.9 Mi, Nr.48 Do

S.Prokofjevs op.65 “Bērnu mūzika”

P.Čaikovskis op37 “Gadalaiki” “Cīruļa dziesma”,
 “Sniegpulkstenītes”; op.40 Nr.2,Nr.6
R.Šūmanis op.68 “Albūms jaunatnei”
J.Ivanovs “Eglīte”, Skicējums fa#.
M.Dvoržaks – *Džeza skaņdarbs*

8. Mācību līdzekļi 7. klasei:

/ pamatā izmantojamie mācību līdzekļi kā arī jaunākie mūzikas un nošu materiāli /

- J.S.Bahs “Invencijas”;
- J.S.Bahs “Franču svītas”;
- red.L.Roizmans J.S.Bahs “Izmeklēti skaņdarbi” I.izdev.;
- red.L.Roizmans G.F.Hendelis “Izmeklēti skaņdarbi klavierēm”;
- red. I.Braudo C.Franks “Izmeklēti bērnu skaņdarbi”
- J.Haidns “Sonātes”;
- V.A.Mocarts “Sonātes”;
- red. B.Milčs “Klavieres” 6.kl.
- G.Berens “32 izmeklētās etīdes” no op.61 un 88;
- A.Bertini “28 izmeklētās etīdes” no op.29 un 32;
- I.Krāmers “Izmeklētās etīdes” op.60
- T.Laks “20 izmeklētās etīdes” no op.75 un 95;
- A.Lešhorns “Etīdes” op. 66;
 “Veiklības skola” op.136;
- K.Černi “Veiklības skola” op.299;
- “Ārzemju komponistu etīdes klavierē” 5.izdev.
- red. E.Fedorčenko, J.Efrusi “Izmeklētās etīdes dubultnotīm un akordiem”;
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” izdev. ULMA 1999.g. II.d.
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” izdev. ULMA 2000.g. II.d.
- E.Grīgs op.17;
- F.Mendelsons “Seši bērnu skaņdarbi klavierēm” op 72;
- S.Prokofjevs “Bērnu mūzika” op.65;
 “Klavieru skaņdarbi jaunatnei”;
- P.Čaikovskis “Gadalaiki” op37;
- R.Šūmanis “Albūms jaunatnei” op.68.
- K.Debisī “Bērnu stūrītis”
- Interneta vietnes www.muzprosvetitel.ru
www.freesheetmusic.com
www.music-scores.com
soundstop.lv/klavieru-nosu-resursi-interneta

8. klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas ar audzēkni – 2 st. nedēļā, 70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stundas – 8 st. nedēļā, 280 st. gadā.
- 2. Uzdevumi:** Gatavošanās skolas beigšanas eksāmenam, radīt motivāciju izglītības turpināšanai profesionālās vidējās izglītības pakāpē, nodrošināt audzēkņu piedalīšanos atklātajos koncertos, festivālos, konkursos, klavieru asociācijas rīkotajos pasākumos
- 3. Mācību saturs:**
- a)** jāzina kl. muzikālo terminu minimums /skat. Pielikumu Nr.1/, kolokvija jautājumi / skat. Pielikums Nr.4 /; jāzina formu veidojošo elementu un tematiskā materiāla likumsakarības; žanra un skaņas likumsakarības apzināšanās.
- b)** orientēties tehnisko līdzekļu klāstā /oktāvas, 11 akordu veidu spēle no vienas skaņas/; prast pielietot kustību koordinācijas saites ar konkrētiem dinamikas, tempa, skaņas un tēlu raksturojumiem, jāprot pielietot uzkrātās zināšanas patstāvīgā darba veikšanai /skat. Pielikumu Nr.2/;
- c)** turpināt darbu pie skaņdarbu formas, stila izpratnes, skaņējuma izteiksmības un tēlainības, pilnveidot tehnisko meistarību, prast atbilstoši stilam pielietot mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus un tehniskos paņēmienus Visu uzkrāto zināšanu padziļināta apguve un profesionālisma pilnveide.
- 4. Priekšmeta saturs:** 6 – 8 skaņdarbi:
- ✓ 1 - 2 polifoniski skaņdarbi;
 - ✓ 1 izvērsta formas skaņdarbs;
 - ✓ 2 – 3 skaņdarbi;
 - ✓ 2 – 3 etīdes.
- Gammas: Fa[#] - re[#]; Re^b – si^b. Metronoms = 104 - 116
Visi iepriekšējie veidi – kombinētā kustībā., dubultoktāvas – paralēlā kustībā.

5. Pārbaudes formas:

I semestrī	II semestrī
<p><u>Vasaras patstāvīgais darbs</u> – septembrī: 1 vasaras etīde no galvas / pēc izvēles/;</p> <p><u>Tehniskā ieskaite:</u> 1 maž., 1 min. /pēc izvēles/, mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas</p> <p><u>Mācību koncerts</u> – 2 vienības no eksāmena programmas /no galvas/</p>	<p><u>Tehniskā ieskaite</u> – februārī: 1 maž., 1 min., 11 akordu ķēde, kolokvijs un lasīšana no lapas.</p> <p><u>Noklausīšanās</u> – martā: polifonisks vai izvērsta formas sk. un etīde dubultnošu vai oktāvu tehnikā /no galvas/.</p> <p><u>Noklausīšanās</u> – aprīlī: visa eksāmena programma /no galvas/.</p> <p><u>Noklausīšanās</u> – maija sākumā: visa eksāmena programma /no galvas/.</p> <p><u>Beigšanas eksāmens:</u> * 1 polifonisks sk. * 1 klasisks izvērsta formas sk. * 2 dažādas tehnikas etīdes; * 1 lirisks skaņdarbs /ieteicams latviešu komponistu sk./.</p>

Noslēguma prasības priekšmetā “Klavierspēle”:

Izglītības programmas apguves pārbaudījumus instrumenta spēlē ieteicams organizēt divās daļās:

- 1) spēles tehnisko prasmju pārbaude – gammas un instruktīvais materiāls;
- 2) mākslinieciskā repertuāra atskaņojums.

Klavierspēles tehnisko prasmju pārbaude:

Gammas līdz 5-6 zīmēm,

Fa[#] - re[#]; Re^b – si^b.

Metronoms = 104 - 116

Visi veidi – kombinētā kustībā., dubultoktāvas – paralēlā kustībā.

11 akordu gamma no skaņas DO

Beigšanas eksāmenā /mākslinieciskā repertuāra atskaņojumā /jāatskaņo no galvas:

- viens polifons skaņdarbs (J.S.Baha Prelūdijs un fūga vai 3-balsīga invencija, vai 2-balsīga invencija, izņemot Do mažora, Mi mažora, la minora);
- viens klasisks izvērsta formas skaņdarbs (sonāte vai variācijas, vai fantāzija, vai koncerta I. daļa vai II. un III. daļa);
- divas etīdes (sīkā, dubultnošu vai oktāvu tehnikā) vai viena etīde un viens virtuozs skaņdarbs;
- viens lirisks skaņdarbs.

Repertuārā jābūt vismaz vienam latviešu komponistu skaņdarbam.

Klavierspēles eksāmena programmas hronometrāža līdz 20 minūtēm.

6. Beigšanas eksāmena ieteicamie programmu varianti:

1.variants:

J.S.Bahs Invencija (3b.) Nr.2 do;
V.A.Mocarts Sonāte KV 570 Si^b l.d.;
K.Černi op.299 Nr.29 Mi;
T.Kullaks op.48 Etīde Do;
J.Ivanovs Mazurka fa[#].

2.variants:

J.S.Bahs Invencija (3b.) Nr.14 Si^b;
V.A.Mocarts Fantāzija re;
A.Lešhorns op.66 Nr.2;
G.Pahuļskis op.28 Etīde Nr.3;
J.Mediņš “Daina” Fa[#]

3.variants:

J.S.Bahs Invencija (2b.) Si^b;
L.van Bēthovens 6 variācijas par Paizello operas “Skaistā dzirnavniece” tēmu
(6/8);
K.Černi op.299 Etīde Nr.12;
I.Levs “Oktāvu etīdes”: Tarantella;
Alfr.Kalniņš “Poēma”;

4.variants:

J.S.Bahs LTK Prelūdija un fūga Nr. XIII. Fa[#];
V.A.Mocarts Sonāte Nr.7 Do I.d.;
K.Černi op.299 nr.33;
I.Hummels Etīde Fa (dubultnotis);
J.Ivanovs Skicējums fa[#];

5.variants:

J.Haidns Sonāte Nr.49 Mi^b;
Moškovskis op.72 Nr.6 Fa;
K.Černi op.299 Etīde Fa;
Alfr.Kalniņš "Rudens" fa[#].

7. Ieteicamais programmas instruktīvais un mākslinieciskais repertuārs:

Polifonie skaņdarbi:

J.S.Bahs Invencijas / izņemot 2-balsīgās Do, Mi, la /; LTK I.d.
Prelūdija un fūga re; sol; do; Fa[#]; Si^b La^b; II.d. Prelūdija un fūga fa;
re; do;
Franču svītas: Mi; Sol.
Angļu svītas: Nr.2 la – Prelūdija, Burrē; Nr.3 sol
- Gavote, Allemande, Nr.5 mi - Sarabanda.
G.F.Hendelis Fugetta Re; Čakona Fa; Svīta Sol.

Izvērsta formas skaņdarbi:

L.van Bēthovens op.2 Nr.1 Sonāte Nr.1 fa; op.10
Sonāte Nr.5 do I.d.; Sonāte Nr.6 Fa I.d.; op.13
Sonāte Nr.8 do III.d.; op.14 Nr.1 Sonāte Nr.9 Mi;
Nr.2 Sonāte Nr.10 Sol I.d.; op.51 Rondo: Do, Sol.
J.Haidns Koncerts Re; Sonātes: Nr.2 mi I.d.; Nr.3 Mi^b; Nr.4 sol I.d.;
Nr.6 do[#] I.d.; Nr.7 Re I.d.; Nr.13 Mi^b; Nr.17 Sol;
Nr.20 Re; Nr.26 Si^b; Nr.37 Re I.d.; Nr.41 La.
V.A.Mocarts Koncerti: La I.d.; Mi^b I.d.;
Sonātes: Nr.5 Sol I.d.; Nr.7 Do I.d.; Nr.9 Re I.d.; Nr.12 Fa I.d.; Nr.13
Si^b I.d.; Nr.16 Si^b I.d.;
Fantāzija re.

Etīdes:

G.Berens op.61 Etīdes 1. – 4.burtnīca /pēc izvēles/;
I.Hummels op.125 Etīdes /pēc izvēles/;
M.Klementi – Tauzig K. Etīdes Nr.1, 2, 9, 11, 13;
I.Krāmers op.60 Etīdes Nr.4, 5, 10, 12, 18-20, 22, 23.
T.Kullaks op.48 Etīde Do /oktāvu/.
A.Lešhorns op.66 Nr.27, 29, 32; Op.136 "Veiklības skola" /pēc
izvēles/;
F.Lists "Jaunības etīdes" Nr.2, 4, 8, 12;
E.Mak-Douells op.46 Etīde "Mūžīgā kustība" Nr.2;

M.Moškovskis op.72 “15 virtuozas etīdes” Nr.1, Nr.2, 4, 5, 6, 9.
M.Rauhvergers “25 etīdes klavierēm” Nr.25; “Divi draugi” Etīde La.
K.Černi op.299 “Veiklības skola” Nr.9, 17, 20, 23-25, 28, 29, 32-34, 37-40.
 Op.740 “Pirkstu veiklības māksla” Nr.1-6, 10-13,17, 18, 21, 23, 24

Skaņdarbi:

L.van Bēthovens op.33 Bagateles: Mi^b; La.
N.Gavriļins Polka, Valsis, Prelūdiņa, Tokāta.
E.Grīgs op.3 “Poētiskās gleznas” /pēc izvēles/;
 Op.6 “Humoreskas” sol,do;
 Op.19 “No karnevāla”; op.28 “Skercino”;
 Op.38 “Liriski skaņdarbi”: Melodija, Elēģija, Šūpļa dziesma”; op.43
 “Tauriņš”, “Putniņš”, “Pavasari”; op.54 Skerco, Noktirne;
 op.62 “Strautiņš”; op.65 “Kāzas Trolhaugenē”, “Balāde”; op.71
 “Kobolds”.
E.Mak-Douells op.46 Nr.2 “Mūžīgā kustība”;
F.Mendelsons “Dziesmas bez vārdiem” Nr.1 Mi, Nr.2 la, Nr.7 Mi^b,
 Nr.12 fa[#], Nr.16 La, Nr.20 Mi^b, Nr.22 Fa, Nr.29 La, Nr.35 si.
M.Rēgers “Lapas un ziedi”.
A.Skrjabins op.2 Nr.2 Prelūdiņa Si, Nr.3 Ekspromnts; op.3 Mazurka
 do[#]; op.11
 “Prelūdiņas”: Re, Mi, mi, si, do[#];
P.Čaikovskis op.37 “Gadalaiki” /pēc izvēles/;
F.Šopēns “Lapas no albūma”: Autogrāfs, Largo, Kontrdeja, Ekosēze,
 Noktirne do[#].
F.Šūberts op.90 Ekspromnts Mi^b; op.142 Ekspromnts La^b.
R.Šūmanis op.99 “Raibās lapas” Nr.1 La; Nr.3 Mi; “Albūma lapas”
 Nr.1 fa[#];
 Op.124 “Albūma lapas”: Mazs skerco Fa;
 Fantastiska deja mi; „Elfs” fa; „Romance” Si^b.
E.Villa – Lobušs – Polišinels

8. Mācību līdzekļi 8.klasei:

/ pamatā izmantojamie mācību līdzekļi kā arī jaunākie mūzikas un nošu materiāli /

- J.S.Bahs “Franču svītas”;
 “Angļu svītas”;
 “Invencijas”;
 “Labi temperēts klavesīns”
- red. L.Roizmans J.S.Bahs “Izmeklēti skaņdarbi”;
- L.van Bēthovens “Sonātes”;
- J.Haidns “Sonātes”;
- V.Mocarts “Sonātes”;
- M.Klementi “Sonātes”;
- D.Skarlatti “Sonātes”
- F.Mendelsons “Dziesmas bez vārdiem”;
- S.Prokofjevs op.22 “Garām slīdoši mirkļi”;
 op.31 “Vecmāmiņas pasakas”;
- P.Čaikovskis op.37 “Gadalaiki”;

- F.Šopēns “Albūma lapas”;
- D.Šostakovočs op.34 “Prelūdijas”;
- R.Šūmanis op.99 “Raibās ainiņas”;
op.124 “Albūma lapas”;
- red N.Kopčevskis “Mūsdienu klaviermūzika bērniem” 7.kl.
- J.Vītols op.29 “10 latviešu tautas dziesmas”;
op.32 “8 latviešu tautas dziesmas”;
- red B.Miličs “Klavieres” 7.kl.;
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” izdevn. ULMA 1997.g. II.d.;
- “Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm” izdevn. ULMA 2000.g. II.d.;
- red.I.Daksa I.Hummels op.125 Etīdes;
- M.Klementi – Tauszigs K. Etīdes;
- I.Krāmers op.60 Etīdes;
- A.Lešhorns op.66 Etīdes;
- E.Mak-Douels op.136 “Veiklības skola”;
- K.Černi op.46;
- op.299 “Veiklības skola”;
- op.718 “24 etīdes kreisajai rokai”;
- op.740 “Pirkstu veiklības māksla”.

9.* klase.

- 1. Apjoms:** Kontaktstundas ar audzēkni – 1-2 st. nedēļā, 35-70 st. gadā.
Patstāvīgā darba stundas – 8 st. nedēļā, 280 st gadā.
- 2. Uzdevumi:** Programmas pilnveide izglītības turpināšanai profesionālās vidējās izglītības pakāpē.
- 3. Mācību saturs:** turpināt darbu pie skaņdarbu formas, stila izpratnes, skanējuma izteiksmības un tēlainības, pilnveidot tehnisko meistarību, prast atbilstoši stilam pielietot mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus un tehniskos paņēmienus Visu uzkrāto zināšanu padziļināta apguve un profesionalizācija.
- 4. Priekšmeta saturs:** 6 – 8 skaņdarbi:
- ✓ 1 - 2 polifoniski skaņdarbi;
 - ✓ 1 izvērsta formas skaņdarbs;
 - ✓ 2 – 3 skaņdarbi;
 - ✓ 2 – 3 etīdes.
- Gammas: Fa[#] - re[#]; Re^b – si^b, vai pēc izvēles.
Metronoms = 104 - 120
Visi iepriekšējie veidi – kombinētā kustībā.

5. Pārbaudes formas:

I semestrī	II semestrī
<p><u>Vasaras patstāvīgais darbs</u> – septembrī: 1 vasaras etīde no galvas / pēc izvēles/;</p> <p><u>Tehniskā ieskaite:</u> 1 maž., 1 min. /pēc izvēles/, mūzikas terminu minimums, lasīšana no lapas</p> <p><u>Mācību koncerts</u> – 2 vienības /no galvas/</p>	<p><u>Tehniskā ieskaite</u> – februārī: 1 maž., 1 min.</p> <p><u>Mācību koncerts</u> – 1 vienība /no galvas/</p> <p><u>Klases beigšanas eksāmens /mācību turpināšanai vid. pakāpē/:</u> * 1 polifonisks sk. * 1 klasisks izvērsta formas sk. * 2 dažādas tehnikas etīdes; * 1 lirisks skaņdarbs /ieteicams latviešu komponistu sk./. vai brīvi izvēlēta programma</p>

V. MĀCĪBU DARBA FORMAS UN METODEDES

Mācību programmas, vadlīnijas un citi dokumenti var dot tikai skolotājam galvenos darbības virzienus, konkrētais mācību saturs jāveido skolotājam pašam.

Skolotājs katram audzēknim veido savu individuālo pieeju, mācību priekšmeta programmas ietvaros izvirza mērķi, uzdevumus, mācību paņēmienus, kas atbilst konkrētā audzēkņa personības individualitātes īpatnībām – atbilstoši audzēkņa vecumam, klasei, mūzikas pedagoģiskajām un mākslinieciskajām likumsakarībām.

Mācību darba formas

Mācību procesa pamatā ir :

- **individuālā darba forma**, ka tiek pakļauta stundu sistēmai. Vienas mācību stundas ilgums – 40 min. Stundās, ņemot vērā instrumenta spēles mācīšanās īpatnības, tiek apgūti tie paši elementi, kas pārējo priekšmetu stundās: zināšanas, prasmes un sabiedrības pieredze, tiek veidotas attieksmes, notiek muzikālā audzināšana.
- **patstāvīgā darba formas;**
- **konkursi un festivāli kā darba forma.**

Pie mācību procesa darba formām jāpieskaita arī ekskursijas, koncertu un citu mākslas un mūzikas pasākumu apmeklējumi. Blakus iegūtajam izziņas rezultātam audzēkņi tuvāk izjūt dabu, apkārtējo vidi, cilvēkus. Audzēkņiem nepieciešama emocionālo un estētisko pārdzīvojumu bagātināšana.

Mācību metodes

- dzīvā vārda metodes – izskaidrošana, ar kuras palīdzību tiek veikts sistemātisks priekšmeta izklāsts un pārrunas.
- darbs ar grāmatu – patstāvīgais darbs mājās nošu teksta apgūšanai.
- uzskates metodes – novērošana, demonstrēšana, mūzikas ierakstu demonstrēšana, pieredzes apmaiņa, vērtīgi būtu audzēkņi iepazīstināt ar konkrētā skaņdarba atklāsmi dažādās redakcijās;
- praktiskās metodes - vingrinājumi.
- reproducēšanas metode – atkārtojums un nostiprināšana.

Svarīga ir koncertu un mūzikas pasākumu apmeklēšana, iesaistot audzēkņus tai sabiedriskās dzīves jomā, kurai viņi gatavojas ar savu mācību darbību.

VI. MĀCĪBU SASNIEGUMU VĒRTĒŠANAS MĒRĶIS, PAMATPRINCIPI UN KĀRTĪBA

Audzēkņu mācību sasniegumu vērtēšanas **mērķis** ir objektīvs un profesionāls audzēkņa sasniegumu raksturojums, kas sekmē audzēkņu muzikālo zināšanu, prasmju un iemaņu apguvi un izpratni par mācīšanās panākumiem.

Audzēkņu mācību sasniegumu vērtēšanas **pamatprincipi** ir šādi:

1. pozitīvo sasniegumu summēšana;
2. pārbaudes obligātums – audzēkņi saņem vērtējumu par izglītības programmas satura apguvi;
3. audzēkņa zināšanām, prasmēm un attieksmēm noteikto kritēriju atklātība.

Pārbaudes formas – praktiski produktīvā programmas atskaņošana, tehnisko prasmju pārbaude, mutvārdi.

Pārbaudes veidi:

Sasniegumu vērtēšanas veidi:	Vērtējums
eksāmens	vērtēšana 10 ballu sistēmā/ summatīvā vērtēšana/
mācību koncerts	vērtēšana 10 ballu sistēmā/ summatīvā vērtēšana/
atklātais mācību koncerts	tiek pielietoti 2 veida vērtējumi – formatīvais un summatīvais vērtējums
konkurss	vērtēšana 10 ballu sistēmā/ summatīvā vērtēšana/
tematiskie festivāli	beztatzīmju vērtējums
noklausīšanās	tiek pielietoti 2 veidu vērtējumi – summatīvais vērtējums 8. m.g. beigšanas eksāmena programmas skaņdarbos, vienotajās prasībās; beztatzīmju vērtējums, gatavojoties festivāliem, konkursiem /;
tehniskā ieskaite	vērtēšana 10 ballu sistēmā/ summatīvā vērtēšana/
lasīšana no lapas	vērtēšana 10 ballu sistēmā/ summatīvā vērtēšana/
mūzikas terminoloģija /mutvārdos/	formatīvais vērtējums – “ieskaitīts”, “neieskaitīts
kolokvijs 8.kl.	formatīvais vērtējums – “ieskaitīts”, “neieskaitīts

4. Audzēkņu mācību sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta “Klavierspēle” vai tās daļas apguves līmeni.

5. Mācību priekšmeta “Klavierspēle” vai tās daļas apguve tiek vērtēta ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā:

- Augsts apguves līmenis: izcili – 10; teicami – 9;
- Optimāls apguves līmenis: ļoti labi – 8; labi – 7; gandrīz labi – 6;
- Pietiekams apguves līmenis: viduvēji - 5; gandrīz viduvēji – 4;
- Nepietiekams apguves līmenis: vāji – 3; ļoti vāji – 2; ļoti, ļoti vāji – 1.

Sekmju līmeņa tabula

Balles	Koeficients	Līmenis
10 9	1 – 0.86	Augsts A
8 7 6	0.85 – 0.59	Optimāls O
5 4	0.58 – 0.35	Pietiekams P
3 2 1	0.34 – uz leju	Nepietiekams N

Vērtēšanā pielieto 10 ballu vērtēšanas skalu:

Apguves līmenis	10 ballu sistēma	Satura apguve procentos	Skaidrojums
Augsts apguves līmenis (apgūts)	10 (izcili)	95-100%	Augsts zināšanu un prasmju līmenis, kas pārsniedz mācību priekšmeta programmas prasības. Radoša pieeja. Izvērtēšana – prasme veidot spriedumus, prasme izvērtēt pēc izstrādātiem kritērijiem..
	9 (teicami)	86-94%	Pilnībā apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības un iegūta prasme patstāvīgi un radoši pielietot iegūtās zināšanas. Sintēze – prasme savienot priekšstatus vai informāciju, veidojot jaunus, oriģinālus spriedumus vai secinājumus. Prasme risināt problēmas, izmantojot vairākus informācijas avotus.
Optimāls apguves līmenis (apgūts)	8 (ļoti labi)	77-85%	Pilnībā apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču reizēm trūkst prasmes patstāvīgi un radoši pielietot iegūtās zināšanas. Sasniegti darbam izvirzītie uzdevumi. Analīze – prasme sadalīt informāciju daļās, lai parādītu izpratni, sakarības.
	7 (labi)	68-76%	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču konstatējami atsevišķi trūkumi to patstāvīgā realizēšanā un pielietošanā. Izmantošana – prasme izmantot apgūtās zināšanas jaunā situācijā.
	6 (gandrīz labi)	59-67%	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču patstāvīgais zināšanu un prasmju līmenis atsevišķās jomās ir nepietiekošs un nepārliecinošs.
Pietiekams apguves līmenis (daļēji apgūts)	5 (viduvēji)	47-58%	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču zināšanu līmenis vairākās jomās ir nepietiekošs un nestabils, kā arī trūkst iemaņu tās patstāvīgi pielietot. Izpratne – prasme demonstrēt, kā iegūtā informācija saprasta
	4 (gandrīz viduvēji)	35-46%	Gandrīz apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču zināšanu un prasmju līmenis daudzās jomās ir nepietiekošs. Zināšanas – prasme atcerēties vai atpazīt informāciju.
Nepietiekams apguves līmenis (nav apgūts, vēl jāmacās)	3 (vāji)	23-34%	Mācību priekšmeta programmas zināšanas apgūtas virspusēji, vājš prasmju līmenis.
	2 (ļoti vāji)	11-22%	Apgūtas atsevišķas mācību priekšmeta programmas zināšanas, taču nav prasmju tās pielietot.
	1 (ļoti, ļoti vāji)	0 -10%	Absolūts mācību priekšmeta programmas zināšanu un prasmju trūkums, nav veikti visi pedagoga definētie uzdevumi.

Mācību sasniegumu pārbaudes vērtēšanas kritēriji mācību priekšmetiem:
individuālās nodarbības (mūzikas instrumenta spēle)
audzēkņu mācību koncertos/eksāmenos

Vērtēšanas kritēriji	Vērtējums punktos	Vērtējuma skaidrojums
1. Izpildījuma tehniskā precizitāte (tempa noturība un atbilstība, ritma precizitāte, skaņveides paņēmieni (štrihu) precīzs pielietojums u.c.)	9-10	Visi tehniskā arsenāla komponenti tiek pielietoti skaidri, precīzi un pārliecinoši, augstā profesionālā līmenī.
	6-8	Izpildījuma tehnikas līmenis kopumā labs, tomēr dažu komponentu kvalitāte ir nepietiekama.
	4-5	Izpildījuma tehnikas līmenis viduvējs; vairāku komponentu pielietojumā trūkst precizitātes un prasmes.
	1-3	Zems izpildījuma tehnikas līmenis; lielākā daļa komponentu pielietoti nepareizi.
2. Skaņdarba muzikālā tēla, satura un formas atklāsmē.	9-10	Spilgts un pārliecinošs skaņdarba satura, tēlainības un formas traktējums.
	6-8	Mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi skaņdarba satura atklāsmē pielietoti skaidri un saprotami, tomēr izpildījumā vietām pietrūkst spilgtuma un radošas pieejas.
	4-5	Nepārdomāts un neskaidrs skaņdarba satura un formas traktējums; nelielas radošā potenciāla izpausmes.
	1-3	Interpretācija neatbilst skaņdarba saturam, zems radošais potenciāls.
3. Nošu teksta precizitāte, skaņdarba atskaņojuma atbilstība mūzikas stilam.	9-10	Precīza nošu teksta un izpildījuma norādījumu interpretācija, pārliecinošs skaņdarba stila traktējums.
	6-8	Izpildījumā konstatētas dažas nošu teksta un izpildījuma norādījumu neprecizitātes, trūkst konsekventas skaņdarba stila izpratnes.
	4-5	Izpildījumā konstatētas vairākas nošu teksta un izpildījuma norādījumu neprecizitātes, nepārliecinošs skaņdarba stila traktējums.
	1-3	Izpildījumā daudz nošu teksta kļūdu, lielākā daļa skaņdarba izpildījuma norādījumu netiek ievēroti.
4. Atskaņojuma mākslinieciskais sniegums, mākslinieciskās izteiksmes brīvība, uzstāšanās kultūra	9-10	Augsta skatuves kultūra; spilgts un pārliecinošs mākslinieciskais sniegums.
	6-8	Skatuves kultūra atbilst uzstādītajām prasībām; mākslinieciskajā sniegunā vietām pietrūkst izteiksmes brīvības un pārliecības.
	4-5	Skatuves kultūra tikai atsevišķos komponentos atbilst uzstādītajām prasībām; viduvējs mākslinieciskais sniegums.
	1-3	Skatuves kultūras neatbilst izglītības programmas prasībām, zems mākslinieciskā snieguma līmenis.

Mācību sasniegumu pārbaudes vērtēšanas kritēriji mācību priekšmetiem:
individuālās nodarbības (mūzikas instrumenta spēle)
Tehniskās ieskaites vērtēšanas kritēriji un vērtēšanas skala
Prasības pārbaudījumā –gammās/etīde

Vērtēšanas kritēriji	Vērtējums punktos	Vērtējuma atšifrējums
1. Atskaņojuma tehniskais līmenis- temps, rokas stāvoklis, skaņas artikulācija – izlīdzināts skanējums.	3	Ļoti lēns temps, tehnikas komponenti pielietoti nepareizi un /vai neprecīzi.
	4-5	Lēns temps, dažu tehnisko komponentu izpildījums neprecīzs.
	6	Diezgan lēns temps, daži tehniskie komponenti tverti neprecīzi (roku kustību organizācija), pietrūkst pārliecības un izlīdzināta skanējuma.
	7-8	Atbilstošs temps, visu tehnisko pamatformu pārzināšana labā līmenī, laba toņa kultūra.
	9 - 10	Viss atskaņojuma tehniskie komponenti tiek pielietoti vispusīgi un sabalansēti, to skaidrs, precīzs un pārliecinošs pielietojums
2. Aplikatūras precizitāte	3	Neprecīza aplikatūra, nepietiekamas aplikatūras zināšanas
	4-5	Vājas aplikatūras zināšanas – bieža aizķeršanās
	6	Nelielas aplikatūras kļūdas, dažas aizķeršanās
	7-8	Labas aplikatūras zināšanas
	9 - 10	Ļoti labas aplikatūras zināšanas, Atskaņojums tehniskais līmenis augsts – bez aplikatūras kļūdām.
3. Atskaņojuma mākslinieciskais sniegums – dinamika (etīdē - frāzējums, kulminācija)	3	Tehniskais līmenis ir vājš . Mākslinieciskais sniegums neatbilst saturam.
	4-5	Daudz teksta kļūdas un neprecizitātes. Kopējais mākslinieciskais sniegums ir nestabils.
	6	Atskaņojumā ir dažas neprecizitātes. Kopumā mākslinieciskais sniegums ir pietiekams, vietām formāls.
	7-8	Mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi pielietoti skaidri un precīzi. Priekšnesums ir stabils un pārliecinošs.
	9 - 10	Spilgts un muzikāls priekšnesums, pilnībā atklāj māksliniecisko saturu

Prasības pārbaudījumā –Nošu lasīšana no lapas
(nepazīstama skaņdarba spēlēšana no lapas, atbilstoši programmas prasībām)

Vērtēšanas kritēriji	Vērtējums punktos	Vērtējuma atšifrējums
1. Komponista norāžu ievērošana	3	Atskaņojums neatbilst komponista norādēm. Tehniskais līmenis vājš.
	4-5	kaņojums daļēji atbilst komponista norādēm.
	6	Atskaņojums visumā atbilst komponista norādēm. Tehniskais līmenis ir pietiekams.
	7-8	kaņojums atbilst komponista iecerei.
	9 - 10	Atskaņojuma tehniskais līmenis ir augsts, komponista norādes tiek ievērotas pilnībā.
2. Nošu teksta precizitāte	3	Daudz nošu teksta kļūdu, netiek ievērotas alterācijas zīmes
	4-5	Ir nošu teksta kļūdas un neprecizitātes.
	6	Ir dažas nošu teksta kļūdas un neprecizitātes. Tehniskais līmenis ir pietiekams.
	7-8	Tiek ievērotas komponista norādes. Tehniskais sniegums ir stabils un pārliecinošs.
	9 - 10	Tehniskie komponenti tiek pielietoti pārliecinoši, ļaujot pilnībā brīvi pievērsties skaņdarba satura atklāšanai.
3. Mākslinieciskais izpildījums	3	Mākslinieciskais sniegums neatbilst saturam.
	4-5	omā sniegums ir nestabils – aizķeršanās.
	6	visur pielietoti mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi.
	7-8	Sniegumā tiek pielietoti mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi.
	9 - 10	kaņojums ir muzikāls un pārliecinošs.

Mūzikas terminoloģijas/kolokvija vērtēšanas kritēriji

Vērtēšanas kritēriji	Vērtējums (formatīvais)	Vērtējuma atšifrējums
Mūzikas terminoloģija/ kolokvijs (tiek pārbaudītas audzēkņu zināšanas mūzikas terminoloģijas zināšanā, kā arī kolokvijs mācību programmu noslēdzot)	Neieskaitīts	Audzēkņu zināšanas mūzikas terminoloģijā ir nepietiekamas, vājas. Audzēknis nezina lielāko daļu pedagoga nosaukto terminu nozīmi; pedagogam nosaucot skaidrojumu nevar nosaukt terminu. Vājas zināšanas kolokvijā.
	Ieskaitīts	Šo vērtējumu audzēknis saņem, ja var izskaidrot 2/3 pedagoga nosaukto terminu; pedagogam nosaucot skaidrojumu, var nosaukt terminu. Atbild vismaz 2/3 uz jautājumiem kolokvijā.

Mācību sasniegumu vērtējuma prasības atbilstoši pa mācību gadiem:

1. mācību gads

1.klase

- prasme orientēties pie instrumenta /apsēsties, sagatavoties skaņdarba atskaņošanai /un pašā instrumentā /oktāvu nosaukumos, klaviatūras reģistros /, skatuviskās kultūras iemaņas;
- instrumenta spēlēšanas galveno paņēmieni /*non legato, legato, staccato*/ iemaņas; vijoles un basa atslēgas nošu pieraksta apguve;
- roku atbrīvotība un pirkstu atbalsts;
- prasme sevi klausīties un veidot priekšstatu par mūziku;
- pozitīva attieksme pret mūziku;
- 1.m.g. mūzikas terminu minimums.

2. mācību gads

2.klase

- izpratne par klavierspēles pamatkustību paņēmieniem – *non legato, legato, staccato*;
- prasme spēlēt ritmiski, izpratne par skaņdarba pulsāciju
- izpratne par skaņas veidošanas paņēmieniem, prasme pielietot dinamiskās zīmes, veidojot skaņdarba tēlu, raksturu;
- izpratne par žanriem – *valsis, maršs*;
- iemaņas patstāvīgam mājas darbam;
- 2.m.g. mūzikas terminu minimums.

3. mācību gads

- prasme sevi klausīties;
- izpratne par polifona skaņdarba spēli, balsvedību;
- kustību koordinācijas attīstība;
- izpratne par muzikālā skaņdarba formas uzbūvi, raksturu;
- iemaņas patstāvīgā darba veikšanai vasaras periodā;
- artistiskums, spēja koncentrēties uzstāšanās reizē;
- prasme lietot pedāli;
- 3.m.g. mūzikas terminu minimums.

4. mācību gads

- roku kustību koordinācija, roku atbrīvotība, atbalsts spēlējot akordus;
- prasme veidot skaņu, muzikālo frāzi, prasme pārslēgtie no viena rakstura, žanra skaņdarba uz citu;
- prasme klausīties polifonu skaņdarbu, attīstīt balsvedību, štrihu precizitāte polifonā skaņdarbā;
- izpratne par variāciju formu;
- prasme lietot pedāli;
- 4.m.g. mūzikas terminu minimums.

5. mācību gads

- tehnisko paņēmieni apguves kvalitāte;
- kustību tehniskā saite ar psihofiziskām īpatnībām
- skanējuma kvalitāte;
- prasme veidot skaņdarba muzikālo tēlu, ieceri, vadoties no uzkrātām zināšanām;
- 5.m.g. mūzikas terminu minimums;
- skatuves māksla.

6. mācību gads

- muzikālā skaņa, tonis kā viens no spilgtākajiem mūzikas izteiksmes līdzekļiem – skanējuma kvalitāte;
- precīzs pedāļa pielietojums, veidojot skaņdarba muzikālo tēlu;
- padziļināta izpratne par skaņdarba pulsāciju, temporitmu;
- tehnisko prasmju attīstība /dubulttercu, sekstu spēle/;
- izpratne par sonāti kā vienu no galvenajiem instrumentālās mūzikas žanriem; izpratne par variāciju formu, tās īpatnībām;
- skatuves māksla un artistiskums
- 6.m.g. mūzikas terminu minimums.

7. mācību gads

- prasme interpretēt dažādu mūzikas stilu skaņdarbus;
- prasme atbilstoši stilam pielietot mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus un tehniskos paņēmienus;
- tehniskās iemaņas atbilstoši prasībām;
- racionāli attīstītas patstāvīgā darba iemaņas;
- skatuves māksla un artistiskums;
- 7.m.g mūzikas terminu minimums.

8. mācību gads

- radošais darbs – skaņdarba stila, žanra un satura patstāvīgs individuāls izpildījums;
- polifonā mūzikā – prasme saklausīt vairāku elementu vienlaicīgu skanējumu dažādos līmeņos;
- izpratne par artikulācijas paņēmieni pielietojumu;
- pārzināt melismu atšifrēšanas principus;
- izprast metroritma lomu sonātes formas kontrastējošo tēmu un elementu attīstībā, ornamentu precizitāte;
- zināšanas par iepriekšējā mācību procesā uzkrātām tehniskām iemaņām un prasmēm, visu uzkrāto zināšanu profesionalizācija;
- 8. m.g. mūzikas terminu minimums, kolokvijs.

**VII. MĀCĪBU PRIEKŠMETA ĪSTENOŠANAI ESOŠĀS TELPAS UN
APRĪKOJUMS:**

Nr. p.k.	Materiālo līdzekļu nosaukums (pa veidiem)	Daudzums
1.	Telpu aprīkojums	
1.1.	mācību telpas (3 klavieru klases: 18 m ² , 18 m ² , 12 m ²)	3
1.2.	mūzikas atskaņošanas iekārtas katrā klasē	3
1.3.	koncertzāle, klausītāju krēsli	1/140
1.4.	flīģelis (zālē)	1
1.5.	skaņu izolējošas (ugunsdrošās) durvis telpām	1 (katrai telpai)
1.6.	digitālās klavieres (zālē)	1
1.7.	Interneta pieslēgums visās klasēs, WiFi	
2.	Tehnoloģiskās iekārtas, aprīkojums un instrumenti	
2.1.	pedagoga galds	4
2.2.	grāmatu plaukti	6
2.3.	kāju paliktnis	4
2.4.	klavierkrēsli	5
2.5.	klavieres (2 klasēs - 2 gb., 1 klasē 1 gab.)	5
2.6.	krēsli	5
2.7.	dators ar aprīkojumu	3
2.8.	CD atskaņotājs	3
2.9.	metronomi	3
3.	Materiāli, palīgmateriāli un tamlīdzīgi	
3.1.	nošu materiāli	
3.2.	mācību grāmatas	
3.3.	uzskates līdzekļi	
3.4.	metodiskie materiāli	
3.5.	CD un video materiāli	

Mūzikas terminu minimums.

<i>TERMINS</i>	<i>SAĪSINĀJUMS</i>	<i>IZRUNA</i>	<i>NOZĪME</i>	<i>MĀC.GADS.</i>
Skaļuma pakāpju maiņas apzīmējumi.				
piano	p		klusī	1.
mezzo piano	mp	mezo piano	vidēji klusi	1.
pianissimo	pp		ļoti klusi	1.
forte	f		skaļi	1.
mezzo forte	mf	mezo forte	vidēji skaļi	1.
fortissimo	ff		ļoti skaļi	1.
crescendo	crsc.	krešendo	pakāpeniski skaļāk	1.
diminuendo	dim.		pakāpeniski klusāk	1.
sforzando	sf.	sforcando	pēkšņi pastiprinot	2.
rinforzando	rf., rfz.	rinforcando	pēkšņi akcentējot	4.
calando		kalando	izdziestot	5.
morendo			noklusinot skanējumu	6.
sotto voce		soto voče	pusbalsī	8.
Temps un tempa apzīmējumi.				
ritenuto	rit.		kavējoties	1.
fermāta			izturēt ilgāk noti vai pauzi	1.
a tempo			iepriekšējā tempā	2.
tempo I		tempo primo	sākuma tempā	2.
meno mosso			mierīgāk, lēnāk	3.
piu mosso			dzīvāk	3.
rallentando	rall.		palēninot	4.
ritardando	ritard.		palēninot	4.
accelerando	accel.	ačelerando	paātrināt	5.
animato	anim.		apgaroti	5.
allargando	allarg.		paplašinot	6.
rubato			brīva atkāpšanās no stingrā tempa 6.,7.	
pronto			ātri, žigli, veikli	8.
sringendo	string.	strindžendo	paātrinot, steidzoties	8.
sretto			sprindzinot, paātrinot	8.
Ļoti lēnie tempi.				
adagio		adadžio	lēni, dziedoši	2
largo			ļoti plaši un lēni	4
lento			stiepti	4
grave			ļoti lēni, smagi, svinīgi	6
pesante		pezante	smagnēji, svarīgi, smagi	7

<i>TERMINS</i>	<i>SAĪSINĀJUMS</i>	<i>IZRUNA</i>	<i>NOZĪME</i>	<i>MĀC.GADS</i>
Lēnie tempi.				
andante			lēni, nesteidzoties	2.
sostenuto			lēni, savaldīgi	5.
Mērenie tempi.				
moderato			mēreni	2.
andantino			mazliet lēnāk par andante	2.
allegretto			mazliet lēnāk par allegro	
commodo		komodo	ērti, mierīgi	8.
Ātrie tempi.				
allegro			ātri	2.
vivo			dzīvi	2.
Ļoti ātrie tempi.				
vivace		vivače	dzīvības pilns	4.
presto			ļoti ātri	4.
prestissimo			vispārākā pakāpe no presto	6, 7.
Atskaņošanas paņēmieni.				
legato			saistoši	1.
non legato			atcelti	1.
staccato		stakāto	īsi, atrauti	1.
portato, portamento			atdalot	3.
glissando			slīdoša pāreja	5.
Skaņdarba rakstura apzīmējumi.				
cantabile		kantābile	dziedoši	3.
dolce		dolče	maigi	3.
con moto		kon moto	ar kustību	3.
espressivo	espress.		izteiksmīgi	4.
leggerio	legg.	ledžiero	viegli	4.
marcato		markato	uzsvērti	4.
scherzando		skercando	jokojot	4.
grazioso			graciozi	4.
giocoso		džokozo	jautri, priecīgi	5.
agitato		adžitato	satraukti	5.
capriccioso		kapričiozo	kaprīzi	5.

<i>TERMINS</i>	<i>SAĪSINĀJUMS</i>	<i>IZRUNA</i>	<i>NOZĪME</i>	<i>MĀC.GADS</i>
animato			apgaroti	6.
con brio		kon brio	ugunīgi	6.
risoluto		rizoluto	noteikti	6.
semplice		sempliče	vienkārši	6.
tranquillo		trankvillo	mierīgi	6.
veloce		veloče	raiti, viegli	6.
con fuoco		kon fuoko	kvēli	6.
brillante		briljante	spīdoši, spoži	7.
burlesco		burlesko	komiski	7.
con amora		kon amore	ar mīlestību	7.
con spirito		kon spirito	aizrautīgi	7.
doloroso		dolorozo	bēdīgi, žēli	7.
funebre			drūmi, sēri	7.
sonore			skanīgi	7.
sforzo		sforco	spēcīgi droši	7.
robusto			vīrišķīgi, pamatīgi	8.
sensibile			jūtīgi, iejūtīgi	8.
eroico		eroiko	varonīgi	8.
lagrimoso		lagrimozo	žēli, raudulīgi	8.
volando			ātri, lidojoši	8.
Daži vispārējie apzīmējumi.				
aplikatūra			pirkstu secība	2.
D.C.al.Fine		da kapo al fine	no sākuma līdz vārdam fine-beigas	3.
simile			līdzīgi	3.
poco a poco		poko a poko	pamazām	3.
tenuto			izturēti	3.
non troppo			ne pārāk	4.
subito			pēkšņi	4.
sempre			patstāvīgi	4.
assai			ļoti	4.
con		kon	ar	4.
senza pedale		senca pedāle	bez pedāļa	5.
dubultdiēzs	x		zīme, kas paaugstina skaņu par toni	5.
dubultbemols	bb		zīme, kas pazemina skaņu par toni	5.
una corda		una korda	nospiest kreiso pedāli	6.
tre corda		tre korda	atlaist kreiso pedāli	6.
sopra			augšā, virs	7.

Seno deju žanrs / sākot no 2.māc.gada /.			
menuets	franču deja	XVII-XVIII gs.	3/4 taktsmērs
gavote	franču deja	XVIII gs.	4/4
burrē	franču deja		3/8, 4/4
bolero	spāņu deja		3/8, 3/4
pavana	spāņu deja		2/4
sarabanda	spāņu deja		3/2, 3/4
mazurka	poļu deja		3/4 3/8
polonēze	poļu deja	XVI gs.	3/4
polka	čehu deja	XIX gs.	2/4, 4/4
žīga	angļu deja		6/8, 9/8, 12/8
valsis	balles deja	XIX.gs.	3/4 Čehijā, Vācijā, Austrijā

Obligāto vasaras etīžu saraksts

Sākot ar 3. klasi, septembrī, visi audzēkņi spēlēs vienu katrai klasei noteikto obligāto etīdi no galvas / pēc izvēles /, kuru sagatavo vasaras periodā.

3.klase -	Černi – Germers Etīdes Nr.28; Nr.45 no I.d.
4.klase -	Černi – Germers Etīdes Nr.50 I.d.; Nr.7 no II.d.
5.klase -	Černi – Germers Etīdes Nr.18; Nr.25 Re no II.d.
6.klase -	Černi Etīde op.299 Nr.11; Etīde Nr.24 Si ^b

7. klases etīžu standarts.

Černi -	Etīdes op. 299 Nr.12, Nr.29, Nr.33
Lešhorns -	Etīde op. 66 Nr.2
Berens -	Etīde op. 88 Nr.28
Moškovskis -	Etīde op.91 Nr.1

8. klases etīžu standarts.

Černi -	Etīdes op. 299 Nr. 21 do; Nr. 24 Re; op.740 Nr.3, Nr.21
Moškovskis -	Etīde op. 72 Nr.6 Fa.

8. klases J.S.Baha polifono skaņdarbu standarts.

- jebkura prelūdijs un fūga no LTK,
- jebkura 3 – balsīga invencija;
- jebkura 2 – balsīga invencija, izņemot invencijas Do, Mi, la.

8. klases izvērsta formas skaņdarbu standarts.

Vēbers -	Andante ar variācijām / 5.kl. /
Djusseks -	Sonatīne Es dur op.20
Kulau -	Sonatīne A dur op.57
Mocarts -	Sonatīne C dur / 6.kl. /
Klementi -	Sonatīne D dur op.36
	Sonatīne Es dur op.37
	Sonatīne G dur op.38
	Sonāte D dur op.26
	Sonāte fis moll op.26
	Sonāte D dur op.28
Bēthovens -	Variācijas G dur (3/8) / 6.kl. /
	6 vieglas variācijas G dur (2/4)
	Rondo C dur op.51
	Sonatīne Nr.1 Es dur
	Sonatīne Nr.2 f moll

Jebkura Haidna, Mocarta vai Bēthovena sonātes I. daļa Allegro.

Mācību priekšmeta “Klavierspēle” kolokvija jautājumi

1. Melismi.

[gr. *Melisma* dziesma ,melodija]. **1.** Uz vienas teksta zilbes dziedāts melodijas fragments vai veselas melodijas vokāls izrotājums. Melismi plaši lietoti Bizantijas kulta mūzikā un gregoriskajos dziedājumos, tie izplatīti Austrumu mūzikā. Uzskata , ka melismu izmantošana Eiropas mūzikā notikusi Austrumu mūzikas ietekmē.

2. Mūzikas zinātnē ar terminu “*melismi*” pieņemts apzīmēt jebkuru vokālās un instrumentālās mūzikas izrotājumu – gan noteiktas formas (priekšskanis, trilleris, gruppetto, mordents), gan arī brīvu improvizatorisku izrotājumu (fioritūra, pasāža).

Priekšskanis – [vācu Vorschlag] – *melisma* paveids, rotājoša palīgskanņa vai skaņu grupa pirms pamatskaņas. Izšķir garo (nepārsvītrotu) priekšskani (tas veidojas kā aiztura), kuru izpilda uz sekojošās skaņas rēķina, un īso (pārsvītrotu) priekšskani, kuru izpilda uz iepriekšējās skaņas ilguma rēķina. Īsais priekšskanis var sastāvēt no vairākām skaņām. **Trilleris** – [it. *Trillo* < *trillare* šķindēt, vibrēt] – *melisma* veids; melodisks izrotājums, ko veido diatoniskās un hromatiskās skaņurindas divu blakuskaņu ātra, nepārtraukta mija. Trilleris sastāv no melodijas pamatskaņas un augšējās palīgskanņas (toņa vai pustoņa attālumā). Trillera apzīmējumam virs nots (*tr*) var būt pievienota arī viļņota līnija. Nejaušas alterācijas zīmes, kas attiecas uz palīgskanņu, raksta virs *trillera* apzīmējuma. Trillera ilgums atbilst tās nots ilgumam, virs kuras rakstīts. Ja *trilleris* sākas ar augšējo vai apakšējo palīgskanņu vai ar vairāku skaņu grupu, šīs skaņas izraksta ar mazām notīm pirms tās nots, ar kuru sākas *trilleris* .Izpildījumā šīs skaņas ietilpst *trillerī*.

Gruppetto – [it. – maza grupa] – melisma veids melodijas pamatskaņas un tās augšējo un apakšējo palīgskanšu mija. Šī melodiskā figūra sastāv no 4 vai 5 skaņām; to apzīmē ar zīmi . Piecu skaņu gruppetto veido pamatskaņa, augšējā palīgskana un pamatskaņa. Četrus skaņus gruppetto veido tās pašas skaņas, tikai bez pirmās vai pēdējās pamatskaņas. Ja palīgskana ir alterēta pakāpe, tad attiecīgi virs vai zem gruppetto zīmes raksta alterācijas zīmi. Ja gruppetto zīme ir virs nots, tad figūra sākas ar augšējo palīgskanšu un tiek izpildīta uz pamatskaņas ilguma rēķina; ja gruppetto zīme ir starp notīm, tad figūru izpilda, sākot ar pirmo noti, kas ir pamatskaņa, kuru apvij. Ja gruppetto atrodas starp vienāda augstuma notīm, gruppetto izpilda uz pirmās nots ilguma rēķina; ja zīme atrodas starp dažāda augstuma, bet viena ilguma skaņām, tad gruppetto izpilda uz abu nošu ilguma rēķina.

Mordents – [it. – *mordente* kodīgs, ass] – izplatīts melisma veids 17.-18.gs. instrumentālajā mūzikā; melodijas izrotājums, kas sastāv no trīs skaņām; melodijas pamatskaņas, palīgskana (sekundu augstāk vai zemāk) un pamatskaņas atkārtojuma. *Mordentu* apzīmē ar īpašu zīmi (sk. nošu piemēru). Vienkāršajā nepārsvītrotajā *mordentā* ietilpst augšējā palīgskana, vienkāršajā pārsvītrotajā – apakšējā palīgskana. Divi vienkāršie *mordenti* veido divkārtīgo *mordentu*. To izpilda izrotājamās nots ilguma rēķina. Ja palīgskana ir alterēta, tad virs vai zem mordenta raksta diēzu, bemolu vai bekaru.

Pasāža – [fr. *passage* pāreja] – augšupejoša vai lejupejoša skaņu secība, kas atskaņojama ātrā tempā. Ar šādu nozīmi termins pastāv kopš 16.gs. Pasāžas raksturīgas ātra tempa skaņdarbos, tās ir tehniski sarežģītas. Izšķir gammveida, arpēdžijveida un jauktas pasāžas.

2. Senie mūzikas instrumenti (klavieru priekšteči). Nosaukt komponistus, kuri rakstīja šiem instrumentiem.

Klavesīns – [fr. Clavecin], čembalo – strinkšķināmais stīgu taustiņinstrumentu plaši izplatīts 16. – 18.gs. *klavesīns* attīstījies no mazas trīsstūrainas arfas – psalterija. *Klavesīna* konstrukcijas galvenās pazīmes izveidojās 16.gs. Ārēji tas līdzīgs mūsdienu flīģelim. Atšķirībā no klavichorda, katram taustiņam atbilst sava stīga. Skaņojums hromatisks. *Klavesīna* skaņa ir metāliska ir dzidra, bet klusa un ātri gaistoša. Lai panāktu skaņas stipruma gradācijas un iegūtu tembrālu dažādību, *klavesīna* stīgas vēlāk divkāršoja un trīskāršoja, tika iekārtotas vairākas klaviatūra (manuāļi), reģistru pārslēgi.

Flāmu klavesīns

Klavichords – [lat. *clavichordium* < *clavi* atslēga, aizbīdnis + gr. *cordē* stīga] – sitamais stīgu taustiņinstrumentu. Izplatīts 15. – 18.gs. Par klavichorda priekšteci uzskata *monohordu*. Tā rekonstrukcijas un taustiņmehānisma pievienošanas rezultātā radās jauns instruments ar oriģinālām skaņējuma īpatnībām.

Klavichordam bija četrstūra forma. Tā platums bija atkarīgs no stīgu skaita, kuras uzvilka paralēli klaviatūrai un noskaņoja unisonā. Klavichorda mehānisms deva iespēju izpildītājam veidot skaņas nokrāsu, bet kopumā tas atpalika no klavesīna skaņējuma spēka un spožuma ziņā. 19.gs. sākumā klavichords tāpat kā citi senie taustiņinstrumenti, izzuda no mūzikas prakses un tā vietu ieņēma klavieres.

Klavihords

Klavihorda shēma

3. Kas ir polifonija? Nosaukt polifonās mūzikas formas.

Polifonija – [< gr. *poly* daudz + *phonē* skaņa] – daudzbalsības veids, kura pamatā ir vairāku relatīvi patstāvīgu melodiju vienlaicīgs izklāsts un attīstība. Jēdziens “polifonija” vārda plašākā nozīmē vienāds ar terminu “kontrapunkts”. Polifonija ir viens no svarīgākajiem kompozīcijas un mākslinieciskās izteiksmes līdzekļiem. Pastāv dažādas mūzikas formas un žanri, kurus lieto polifona skaņdarba radīšanai: fūga, fuģeta, invencija, kanons, madrigāls, motete, polifoniskas variācijas u.c.

Polifonā faktūra atšķiras no homofonijas ar savu nepārtrauktību, bezcezūru attīstību, tajā visas balsis netiek vienlaicīgi kadencētas. Tā rezultātā veidojas sarežģīti strukturāli savijumi, kam pēc tam seko sprieguma atslābums.

Izšķir divus vēsturiski izveidojušos polifonos stilus: stingro un brīvo stilu. Ir divi polifonijas pamatveidi: imitāciju un kontrastu polifonija. Ikvienas imitācijas pamatā ir tiešs vai variēts sākotnējās tēmas izklāsts kādā no blakus esošajām balsīm. Kontrastu polifonija iezīmējas ar dažāda tipa un nereti arī ar dažādas žanriskas ievirzes melodiju apvienojumiem.

Izcilākie stingrā stila pārstāvji bija: G.Difē, Žoskēns Deprē, Orlando di Laso, Palestrīna. Par stingrā un brīvā stila saistošo posmu var uzskatīt 16. –17.gs. komponistu J.P.Svēlinka, Freskobaldi, H.Šica un K.Montiverdi daiļradi. Komponistu J.J.Frobergera, H.Persela, D.Bustehūdes, J.Pahelbela daiļrade sagatavoja brīvā stila polifonijas uzplaukumu J.S.Baha un G.F.Hendeļa daiļradē. Brīvā stila tēma principiāli atšķiras no stingrā stila tēmām, kas izpaužas jau noformējumā – patstāvīga, vienbalsīga, noapļota uzbūve, kas lakoniski izsaka visa skaņdarba saturu.. Baha polifonā tematisma īpašo kvalitāti nosaka tā koncentrētība, harmonijas potenciālās bagātības, skaņkārtiskā, ritmiskā un nereti arī žanriskā noteiktība.

Kaut arī Vīnes klasicismā galvenā loma pieder homofonijai (J.Haidns, V.A.Mocarts), polifonija tajā ieņem svarīgu vietu.

Jaunu interpretāciju polifonija ieguva romantismā - F.Šuberta, F.Šūmaņa, R.Vāgnera daiļradē. Īpaši plaši polifoniju izmantoja M.Rēgers, atjaunojot dažas J.S Baha polifonās formas. Patiesu renesansi polifonija iegūst 20.gs. – Jaunās Vīnes skolas komponistu, P.Hindemita, D.Šostakoviča, I.Stravinska, M.Ravela, S.Prokfjeva, V.Tormisa daiļradē. Latviešu mūzikā – J.Graubiņš, R.Jermaks, E.Melngailis, P.Dambis, P.Plakidis.

4. Pedāļi. Kā pieraksta nošu tekstā?

Pedālis – [fr. *pedale* < lat. *pes, pedis* kāja]. **1.** Ar kājām darbināma sviras ierīce klavierēm klavesīnam, harmonijam, arfai ,timpāniem. Dažādos instrumentos pedālim ir atšķirīgi uzdevumi. Klavieru labais pedālis izgudrots 1781.g. Nospiežot to , paceļas visi klusinātāji un stīgas var brīvi rezonēt.Ir speciāli apzīmējumi, kas regulē pedāļa sākumu un beigas. Nospiežot **flīgeļa** kreiso pedāli, visa klaviatūra pavirzās uz labo pusi., āmuriņi zemajā reģistrā tādejādi uzsit tikai pa vienu stīgu (divu vietā) un augšējā reģistrā – tikai pa divām stīgām (triju vietā), kas pavājina skanējumu un rada īpašu tembra niansi. Nospiežot pianīna kreiso pedāli, āmuriņi tiek pietuvināti stīgām, un samazinās uzsitiena spēks. Kreisajam pedālim ir savi apzīmējumi nošu rakstā.

Abus pamatpedāļus klavieru būvē sāka lietot 1783.g. Pirmās norādes notīs sastopamas 18.gs. beigās J.Haidna klavieru sonātēs. Trešais – skanējuma aizkavējošais (vidējais) pedālis tika izgudrots 1844. gadā, bet praksē ieviests 1873.g. To nospiežot, nospēlētās skaņas turpina skanēt neatkarīgi no citu pedāļu darbības. Pedalizāciju tikai daļēji atspoguļo nošu rakstā, galvenokārt tā atkarīga no izpildītāja muzikalitātes, stila izjūtas, mākslinieciskās intuīcijas un gaumes. Ar savu pedalizācijas mākslu slaveni bijuši pianisti A.Rubinšteins, F.Buzoni, V.Gīzenkings.

5. Sonātes forma – skaņdarba kompozicionālā forma; visattīstītākā instrumentālās mūzikas necikliskā forma. Sonātes formai raksturīgs tonāli atšķirīgu tēmu pretnostatījums, kas pakļauts attīstībai un rezumējošā atkārtojumā sasniedz augstāku māksliniecisku vispārinājumu.

Klasiskās sonātes forma sastāv no trim pamatnodalījumiem – ekspozīcijas, izstrādājuma un reprīzes. Tematiskā materiāla izklāsta funkciju veic **ekspozīcija**. Tā ietver 4 posmus: galveno partiju, saistījuma partiju, blakus partiju un noslēguma partiju. Galvenajai partijai (periods vai vienkārša forma), kurā iezīmējas visa skaņdarba pamatdoma, gandrīz vienmēr piemīt zināms spriegums, tālākās attīstības potences. Saistījuma partijā notiek pāreja uz blakus partiju, kas izklāstīta pakļautā tonalitātē. Blakus partijā (parasti vienkārša forma) veidojas jauns tēls, kura kontrasts ar galveno partiju rada impulsu tālākai attīstībai. Klasicisma autoru darbos blakuspartija ir dominantes sfēras tonalitātē, vēlīnā klasicisma un romantisma stilā sastopama arī subdominantes sfēra, bet mūsdienu mūzikā iespējamas abu partiju tonalitāšu hromatiskas attiecības. Noslēguma partijā tiek vispārināta ekspozīcijas attīstība. Tematiskais materiāls ir jauns vai arī tā pamatā ir iepriekšējo tēmu intonācijas.

Izstrādājumā tematiskais materiāls tiek pakļauts dažādām izmaiņām: tonālām , harmoniskām, ritmiskām, strukturālām, fakturālām, tembrālām, dinamiskām. Īpaši raksturīga ir relatīvi īsu uzbūvju atdalīšana no iepriekšējā tematisma, t.i., skaldīšana. Izstrādājumā var parādīties arī jauns materiāls, kas veido epizodi izstrādājuma vietā. Izstrādājums veidojas no trijiem posmiem – no ievada, izstrādājuma un pirmsikta posma.

Reprīzē – atgriežas ekspozīcijas tematiskais materiāls, taču gandrīz vienmēr ar pārkārtotām galvenās partijas un blakus partijas tonālajām attiecībām. Līdz ar to mainās arī saistījuma partija.

Sonātes formai var būt ievads un koda. Sonātes formas veidošanās noritēja 17.gs. un 18.gs. pirmajā pusē. Tās kompozīcijas principi izrietēja no fūgas un senās divdaļu formas, kuras pirmajā daļā attīstība no tonikas pārgāja dominantē vai paralēlajā mažorā, bet otrajā daļā atgriezās no dominantes tonikā.

6. Fūgas uzbūve – [lat., it. *fūga* skriešana, bēgšana]. Daudzbalsīga skaņdarba forma, kuras pamatā ir vienas vairāku tēmu imitācijveida atkātojums visās skaņdarba balsīs. Fūga ir imitācijpolifonijas visattīstītākā forma, kura var ietvert sevī visus polifonijas izteiksmes līdzekļus. Daudzveidīgas ir fūgas muzikālās tēlainības iespējas, tomēr pārsvarā tai mēdz būt intelektuāla ievirze. Fūgas uzbūves pamatā ir piecu pamatelementu (tēma, atbilde, pretsalikums, intermēdija, streta) izvērsums.

Fūgas tēma – { lat. *dux*, it. *proposta* } ir galvenās muzikālās domas vienbalsīgs, strukturāli noapaļots izklāsts. Tēmas izklāsts no 1 – 10 un vairāk taktīm. Tā tiek izklāstīta dažādos kontrapunktiskos apvienojumos, tonalitātēs, reģistros, dinamikā, panākot jaunu muzikālās tēlainības kvalitāti. Tēmām piemīt viegli iegaumējams melodiski ritmisks veidols, tās ir viendabīgas vai kontrastējošas.

Tēmas imitāciju dominantes vai subdomonates tonalitātē sauc par **atbildi** (lat. *comes*; it. *risposta*). Ir divi atbildes tipi: reālais (atbilde burtiski imitē tēmu) un tonālais (atbildē tēma ir nedaudz variēta).

Pretsalikums ir kontrapunkts atbildei, melodiska līnija, kas parādās tēmas pirmās imitācijas laikā un turpmāk skan vienlaicīgi gan ar tēmu, gan ar atbildi.

Intermēdija ir starpspēle, kas savieno tēmas izklāstus un vienlaikus rosina attīstību. Visbiežāk tā ir sekvenceveidīga ar diviem vai trim posmiem.

Streta ir intensīvs fūgas tēmas imitācijveida izklāsts, atbildes tajā iestājas pirms fūgas tēmas nobeiguma, veidojot vairāk vai mazāk intonatīvi spriegus melodisko līniju uzslāņojumus.

Fūgas pirmā imitāciju grupa – tēmas izklāsts visās balsīs – veido fūgas nozīmīgāko daļu - ekspozīciju.

Fūgas otro, attīstošo posmu sauc par vidusdaļu. Šai daļai nav stingri izteiktas uzbūves un tonālās struktūras.

Reprīzes – fūgas noslēguma daļas – pamatpazīme ir stabila atgriešanās galvenajā tonalitātē ar tēmas izklāstu. Reprīze mēdz būt īsāka par ekspozīciju, bet tās izklāsts ir dinamiskāks.

7. Variāciju forma. – mūzikas forma, kas veidojas vairākkārt izklāstot kādu tēmu, ko atkātojumā (variācijās) sniedz izmainītā veidā. Katrā variācijā var mainīties viens vai vairāki faktūras komponenti. Sekojot viena otrai variācijas veido ciklu. Cikla vienotību nodrošina kopējais tematisms un vienota muzikālā līnija. Variāciju formas izcelsme meklējama tautas instrumentālajā mūzikā un tautas dziesmās, kur, pantiem atkārtojoties, mainījās galvenā melodija.

Tēma ar variācijām mūsdienu izpratnē acīmredzot izveidojās 16.gs., kad radās pasakalja un čakona, kas bija variācijas par nemainīgu basu (*basso ostinato*)

Basso ostinato variāciju formu raksturo vienbalsīga tēma basā, kas parasti atkārtojas bez izmaiņām, bet augšējo balsu brīvā attīstība pieļauj ritma melodijas kustības, faktūras un dinamikas variēšanos.

Stingrā (jeb klasiskā) variāciju forma izveidojās Vīnes klasiķu daiļradē. Variēšanas pamatveids te ir melodiskā un harmoniskā figurācija, tiek mainīta arī skaņkārta un metrs. Iezīmīga ir ritma skaldīšana.

Brīvajā variāciju formā, kas saistīta ar romantismu, tēma tiek pakļauta lielākām izmaiņām nekā stingrajās variācijās. Variēšanai var izmantot ne tikai visu tēmu , bet arī tās daļas, brīvāks ir arī tonālais plāns un harmonija, iespējamās formas izmaiņas, parādās polifonizācija. Ja variētas tiek divas tēmas, tad rodas **dubultvariācijas**.

8.Senās dejas.

Burē [fr. *bourree*] – sena franču rotaļdeja (16. un 17. gs.) ar jautru, dzīvespriecīgu raksturu. Tai ir dažāds divdaļīgs un trīsdaļīgs taktsmērs, uztakts, bieži vien sinkopēts ritms.

Gavote – [fr. *gavotte*] – sena franču izcelsmes dejas. Radusies 16.gs. kā zemnieku rotaļdeja. 17. – 18.gs. kļuva par vienu no populārākajām sadzīves dejām. Tā iezīmējas ar dzīvu izpildījuma manieri, mērenu tempu. Gavote kā tautas dejas vēl joprojām tiek dejota Bretaņā un basku novados.

Menuets – [fr. *menuet* < *menu* sīks mazs] – sena franču dejas $\frac{3}{4}$ taktsmērā. Plaši izplatīta Eiropā 17. – 18.gs. 17.gs. vidū Ludviga XIV galmā menuets kļuva par galma deju, kurā bija ceremoniāli reveransi un manierīgas pozas. 17.gs. beigās un 18.gs. menuets bija viena no vispopulārākajām dejām ne tikai Francijas galmā, bet arī visās Eiropas zemēs.

Sarabanda – [sp. *zarabanda*] sena spāņu izcelsmes dejas $\frac{3}{4}$ vai $\frac{3}{2}$ taktsmērā. Sarabandas izcelsme saistās ar apbedīšanas rituālu un sēru gājieni, tāpēc tai raksturīga skumja vai nopietni svinīga noskaņa. Viduslaikos sarabandu dejojā tikai sievietes, turklāt ar šai dejai piemītošu īpašu kaisli. Taču 14.gs. garīdzniecība aizliedz šo deju, jo uzskatīja to par nepiedienīgu. Sarabandas atdzimšana saistās ar Francijas mūzikas dzīvi 17. gs., tā tiek nedaudz pārveidota un kļūst līdzīga menuetam.

Bolero – [sp.] – spāņu tautas dejas mērenā tempā, $\frac{3}{4}$ taktsmērā. Bolero dejas ģitāras un bongu pavadījumā; dejotāji arī dzied un kastaņetēm izsūt sarežģītus trioļu ritmus.

Pavana – [it., sp.] – instrumentāls skaņdarbs; viena no vissenākajām sarīkojuma dejām, kas bija plaši izplatīta Eiropā 16.gs. Ir divi viedokļi par pavanas rašanos: to uzskata gan par spāņu, gan par itāļu izcelsmes deju. Pavanas vistipiskākās iezīmes: lēns temps, divdaļu metrs, svinīgi majestātisks, reizēm pat patētisks raksturs.

Mazurka – [poļu *mazur*, *mazurek*; pēc Mazovijas apgabala iedzīvotāju – mazuru nosaukuma] – poļu tautas dejas $\frac{3}{4}$ taktsmērā. Strauji temperamentīgi posmi mainās ar lēnākiem, liriskiem posmiem. Mazurkai ir savdabīga ritmika ar asiem akcentiem, kas pārvirzīti uz otro, arī trešo taktisdaļu, bet dažreiz tie sastopami visās taktisdaļās. Mazurkas emocionālā bagātība, tai piemītošā trauksmainība piesaistījusi gan poļu komponistu, gan cittautu komponistu uzmanību.

Polonēze – [fr. *polonaise*, *polonais* poļu] – poļu cilmes dejas $\frac{3}{4}$ taktsmērā; radusies viduslaikos. Tai piemīt svinīga svētku gājiena raksturs; iezīmīgs ir ass, punktēts ritmiskais zīmējums. Dejotāji pārvietojas majestātiski, līgani pietupstoties katras takts trešās ceturtdaļas laikā. No 19.gs. ar polonēzi tika ievadītas balles visā Eiropā; tai pievērsušies daudzi komponisti (F.Šopēns, P.Čaikovskis u.c.).

Polka – [čehu] – plaši izplatīta čehu tautas dejas. Iespējams, ka nosaukums cēlies no vārda “ *pulka* ” (čehu – pussolis). Polku raksturo divdaļu metrs, tās ritms radniecīgs seno čehu tautas deju (obrčkaks, reidovačka, vrtaks) ritmam. Polkas sastopamas arī profesionālajā mūzikā (B.Smetanas, A.Dvoržāka A.Rubīnšteina P.Čaikovska S.Rahmaņinova daiļradē).

Žīga – [angļu *jig*; fr. *giugue*]. Sena ķeltu pāru dejas; angļu jūrnieku vidū tā izplatījās kā komiska rakstura solodejas ātrā tempā. 17.gs. žīga kļuva par salonu deju. 17. – 18.gs. instrumentālā žīga daudzējādā ziņā atšķīrās kā no sava priekšteča – tautas dejas, tā arī no instrumentālās žīgas agrīnajiem paraugiem. Šo žīgas tipu raksturo specifisks trioļveida taktsmērs ($\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$, $\frac{9}{8}$, $\frac{12}{8}$), paātrināts temps, parādās punktēts ritms. 18.gs. klavesīna svītās (J.S.Baha, G.F.Hendeļa A.Korelli daiļradē) žīga vienmēr veidoja cikla finālu.

Valsis – [vācu *Walzer*, *walzen* griezties] – instrumentāls skaņdarbs; sarīkojuma (pāru) dejas ar līganiem pusapļa pagriezieniem. Izveidojusies no vācu un čehu tautas dejām, valsis sadzīvē ieviesās 18. gs otrajā

pusē un 19.gs.sākumā izplatījies visā Eiropā. Temps ātrs vai mēreni ātrs, taktsmērs $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, vai $\frac{6}{8}$. Populārs savā laikā bija tā sauktais Vīnes valsis.

Mācību priekšmeta programma AKTUALIZĒTA: 01.09.2020.

Rīkojums Nr. 1-10/26 p.1.1.

(datums, gads)

Programma apspriesta mūzikas izglītības programmu *Metodiskās komisijas* sēdē 28.08.2020.
prot.nr. 3

Engures Mūzikas un mākslas
skolas direktore

Ina Ineta Gailāne

01.09.2020.

Mācību priekšmeta programma AKTUALIZĒTA: _____

(datums, gads)

Programma apspriesta mūzikas izglītības programmu *Metodiskās komisijas*
sēdē _____ prot.nr. _____

Direktore: _____

(vārds, uzvārds, paraksts)

_____ (datums)